

Nr 96.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av ett mellan Sverige och Ryssland avslutet preliminärt avtal; given Stockholms slott den 3 mars 1922.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 27 februari 1922, över utrikesdepartementsärenden för samma dag och över handelsärenden för den 3 innevarande mars samt med överlämnande av ett den 1 samma mars under förbehåll av riksdagens godkännande mellan Sverige och Ryssland avslutet preliminärt avtal, som bildar ett oskiljaktigt helt, i vars bestämmelser någon förändring icke kan äga rum, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av berörda avtal.

GUSTAF.

C. E. Svensson.

*(Autentisk text)**(Svensk översättning)***Preliminary Agreement between Sweden
and Russia.****Preliminärt avtal mellan Sverige och
Ryssland.**

The Royal Swedish Government and the Government of the Russian Socialist Federative Soviet Republic, being both desirous as soon as circumstances permit definitely to regulate by means of a Treaty the economic and political relations between the two countries, have decided — pending the conclusion of such a Treaty — to enter into the following Preliminary Agreement.

Kungl. Svenska Regeringen och Ryska Socialistiska Federativa Sovjetrepublikens Regering, vilka båda äro besjälade av önskan att, så snart omständigheterna medgiva, medelst en traktat slutgiltigt ordna de ekonomiska och politiska förbindelserna mellan de båda länderna, hava beslutat att — i avvaktan på avslutandet av en sådan traktat — träffa följande preliminära avtal.

Article I.**Artikel I.**

1) Both Governments agree to grant free admittance to their territories to an Official Representative of the other Government as well as necessary assistants (as secretaries, trade agents etc.) to a number mutually agreed upon. The Official Representatives shall be nationals of the country they represent.

1) De båda regeringarna överenskomma att lämna fritt tillträde till sina respektive områden för en officiell representant för den andra regeringen jämte erforderliga medhjälpare (såsom sekreterare, handelsombud etc.) till det antal, som bestämmes genom ömsesidig överenskommelse. De officiella representanterna skola vara medborgare i det land, de representera.

2) The Official Representatives shall have the right to issue passports, grant visas, legalize docu-

2) De officiella representanterna skola äga rätt att utfärda och visera pass, att legalisera handlingar samt

ments and in other respects take care of and defend the interests of their nationals.

3) In the exercise of their functions, the Official Representatives shall enjoy the right of free access to the Minister for Foreign Affairs in the country, where they carry on their activity. They shall further be at liberty freely to communicate with their own Government or with the representatives of their Government in other countries by post, telegraph and wireless telegraphy, also in cipher, and to receive and dispatch diplomatic couriers with sealed bags, subject to a limitation of 10 kilograms per week, which shall be exempt from examination. Both Governments agree not to refuse transit visas to diplomatic couriers or members of official missions of the other party going via Russia or Sweden, respectively, to other countries and to allow them to carry with them — subject to due control that re-export is effected — their diplomatic bags, which shall be exempt from any examination. The telegrams and radiotelegrams of the Official Representatives shall enjoy any right of priority over private messages that may be generally accorded to messages of official representatives of other foreign governments in both countries, respectively.

4) The Official Representatives as well as their personnel, if they are not nationals of the country,

att i övrigt iakttaga och bevaka sina landsmäns intressen.

3) I utövningen av sin verksamhet skola de officiella representanterna äga rätt att fritt hänvända sig till ministern för utrikes ärendena i det land, där de hava sin verksamhet. De skola vidare kunna utan hinder kommunicera med sin regering eller dess representanter i andra länder per post, telegraf och radio, även i chiffer, samt mottaga och avsända diplomatiska kurirer, som skola äga att per vecka medföra förseglade försändelser intill en sämmanlagd vikt av 10 kg., vilka skola vara fritagna från undersökning. Båda regeringarna överenskomma att icke vägra visum för genomresa för diplomatiska kurirer eller medlemmar av officiella missioner, tillhörande den andra parten, vilka begiva sig genom Ryssland resp. Sverige till andra länder, samt att tillåta dem att medföra — under iakttagande av vederbörlig kontroll över att återutförelse äger rum — diplomatiskt resgods, vilket skall vara fritaget från undersökning. De officiella representanternas telegram och radiotelegram skola åtnjuta den företrädesrätt framför privattelegram, som i allmänhet må medgivas andra främmande regeringars officiella representanter i resp. land.

4) De officiella representanterna ävensom deras personal, för så vitt densamma icke åtnjuter med-

where they reside, shall enjoy — within the territory of the other country — such immunity to person, private property, residence and offices as is usually granted to diplomatic representatives and their personnel, in accordance with international law. Furthermore, they are to be exempt from taxation to the same extent as the personnel of other foreign representations. The Official Representatives of both countries will have quality and full power to act in the name of their Governments.

5) The Official Representative of the Russian Socialist Federative Soviet Republic in Sweden should be regarded as the only representative of the Russian State with all consequences deriving therefrom.

6) The Representatives of both countries shall have the right to use the flag and other official emblems, established by the laws of the respective countries.

Article II.

Both parties agree by every means to facilitate trade between the two countries. Such trade shall be carried on in conformity with the legislation in force in each country. They undertake not to exercise any discrimination against such trade as compared with the trade carried on with any other country.

borgarskap i det land, varest den uppehåller sig, skola inom det andra landets område åtnjuta sådan okränkbarhet i anseende till person, enskild egendom, bostad och ämbetslokal, som enligt vedertaget bruk tillerkännes diplomatiska representanter och deras personal i överensstämmelse med gällande folkrätt. De skola jämväl vara befriade från beskattning i samma omfattning som övriga främmande representationers personal. De båda ländernas officiella representanter skola hava befogenhet och fullmakt att handla å sina resp. regeringars vägnar.

5) Ryska Socialistiska Federativa Sovjetrepublikens officiella representant i Sverige skall betraktas såsom den enda representanten för ryska staten med alla de konsekvenser, som följa härav.

6) De båda ländernas representanter skola hava rätt att använda den flagga och de övriga officiella emblem, vilka fastställts enligt deras resp. lands lagar.

Artikel II.

Båda parterna överenskomma att på allt sätt underlätta handeln mellan de båda länderna. Denna handel skall äga rum i överensstämmelse med i vardera landet gällande lagstiftning. De förplikta sig att icke till den andra partens förfång göra någon skillnad mellan denna handel och den, som bedrives

The monopolization of foreign trade by any party shall not be regarded by the other party as a reason for imposing any customs duties or claiming any compensation.

med något annat land. Monopolisering av utrikeshandeln från endera partens sida skall icke av den andra parten kunna anses såsom skäl för påläggande av tullavgifter eller för anspråk på vederlag.

Article III.

Artikel III.

For the purpose of furthering the commercial relations between the two countries, each party undertakes to grant admittance to its territory to nationals of the other party for commercial and industrial activities, subject to the existing regulations regarding the admission of foreigners in the respective country and under observance of full reciprocity.

För att befrämja de kommersiella förbindelserna mellan de båda länderna förpliktar sig vardera parten att enligt i resp. land gällande bestämmelser angående tillträde för utlänningar och under iakttagande av full reciprocitet bevilja tillträde till sitt område för den andra partens medborgare i och för utövande av handels- och näringsverksamhet. Medborgare, tillhörande den ena parten, vilka erhållit tillträde till den andra partens område, skola hava rätt att därstädes driva handel eller näring i den mån detta tillåtes enligt gällande lagstiftning samt med vederbörande myndigheters medgivande.

Nationals of the one party who have been admitted to the territory of the other shall have the right to carry on trade or industry so far as permitted by the existing legislation and with the consent of the competent authorities.

Article IV.

Artikel IV.

Nationals of one of the contracting parties, having been admitted to the territory of the other for the purpose of trade, shall enjoy the same rights of protection to person and property as other foreigners and be exempt from naval and military service, or service in the militia, or compulsory service, as well as from any contributions, whether

Medborgare, tillhörande den ena parten, vilka för utövande av handels- och näringsverksamhet erhållit tillträde till den andra partens område, skola därstädes åtnjuta samma rätt till skydd för person och egendom som andra utlänningar samt vara befriade från militärtjänst till lands och sjöss och tjänstgöring vid milis samt från arbetsplikt även-

pecuniary or in kind, imposed as an equivalent for such services.

som från alla i stället härför utgående pålagor, vare sig i penningar eller in natura.

Article V.

The Official Representatives, their assistants, trade agents etc. and other persons in the service of the one party, having been admitted to the territory of the other party, shall abstain from conducting or supporting any political propaganda on its territory, and from entering into the service of or receiving any commission from the government, firms, or private persons of any other country than their own.

Artikel V.

De officiella representanterna, deras medhjälpare, handelsombud etc. samt andra personer i den ena partens tjänst, vilka erhållit tillträde till den andra partens område, skola avhålla sig från att därstädes driva eller understödja någon som helst politisk propaganda samt från att inträda i tjänst hos eller mottaga något uppdrag av regering, firmor eller enskilda personer i något annat land än deras eget.

Article VI.

1) Both Governments declare that they will not initiate nor support any steps with a view to attach or take possession of any funds, goods, movable or immovable property, or ships, belonging to the other party.

2) Both Governments acknowledge each others right of entering, with legal effect, into every sort of commercial, credit and financial transactions with the other country and with its nationals, within the limits of the laws of the respective country. Both Governments equally acknowledge each others right to appear, with legal effect, before the courts of the other country as plaintiff and

Artikel VI.

1) Båda regeringarna förklara, att de icke hava för avsikt att företaga eller understödja någon åtgärd i syfte att beslagtaga eller eljest taga i besittning penningmedel, varor, lös eller fast egendom eller fartyg, vilka tillhöra den andra parten.

2) Båda regeringarna erkänna varandras rätt att med rättslig verkan ingå i alla slags transaktioner av kommersiell, kredit- och finansiell natur med det andra landet och dess medborgare inom ramen för respektive lands lagstiftning. Likaledes erkänna båda regeringarna varandras rätt att uppträda med laga verkan inför det andra landets domstolar såsom käreande och svarande,

defendant as far as concerns rights and duties, originating after the entering into force of this Agreement, or from an earlier date in cases of legal suits pending for trial at Swedish courts at the moment of entering into force of this Agreement. Writs of summons and other documents shall be considered as duly served on each Government when delivered to a member of the staff of its Official Representation, denominated by the Official Representative, or in the absence of this member to any other member of the staff, if not otherwise agreed upon.

3) Property of diplomatic character, belonging to the Swedish Government, shall in Russia enjoy the same rights as the property of other friendly foreign governments.

The Swedish Government give a corresponding guaranty as regards diplomatic property, belonging to the Russian Government.

Article VII.

Funds, goods, movable or immovable property, belonging to the nationals of the one country, lawfully imported into or acquired in the other country — in pursuance of this Agreement — shall not be subjected therein — on the part of the Government or of any local authority — neither to confiscation nor to requisition without fair compensation.

såvitt angår rättigheter och skyldigheter, uppkomna antingen efter det detta avtal trätt i kraft eller dessförinnan, därest rättegång är anhängig vid svensk domstol vid tidpunkten för avtalets ikraftträdande. Stämningar och andra handlingar skola, så framt icke annorlunda överenskommits, anses hava vederbörligen delgivits vardera regeringen, så snart de överlämnats till en av dess officiella representant utsedd medlem av den officiella representationen eller i denne medlems frånvaro till annan medlem av sagda representation.

3) Egendom av diplomatisk karaktär, tillhörande svenska regeringen, skall i Ryssland åtnjuta samma rättigheter som andra vänskapligt sinnade främmande regeringars egendom.

Svenska regeringen lämnar motsvarande garanti vad angår diplomatisk egendom, tillhörande ryska regeringen.

Artikel VII.

Penningmedel, varor, fast eller lös egendom, tillhörande medborgare i det ena landet och lagligen införda till eller förvärvade i det andra landet i enlighet med detta avtal, skola icke därstädes vara underkastade — från regeringens eller någon lokal myndighets sida — vare sig konfiskation eller rekvisition utan skäligt vederlag.

Nationals, societies and firms belonging to one of the parties, shall have the right (subject to observance of the legislation in force) to appear before the courts as plaintiff or defendant and to apply to the authorities of the other party.

Article VIII.

Passports, powers of attorney and other documents, issued or certified by the competent authorities in either country, shall be treated in the other country as if they were issued or certified by the authorities of a formally recognized foreign government.

The Russian and Swedish Governments will not refuse transit visas to Swedish and Russian citizens, respectively, wishing to go via Russia or Sweden to other countries, subject to the existing regulations regarding the transit of foreigners and under observance of full reciprocity.

Article IX.

Swedish and Russian merchant ships, their masters, crews and cargoes shall, in ports of Russia and Sweden, respectively, receive in all respects the treatment, facilities, privileges and protections, which are usually accorded by the established practice of commercial nations to

Medborgare, bolag och firmor, tillhörande den ena parten, skola vara berättigade, att (under iakttagande av gällande lagstiftning) i det andra landet uppträda inför domstolarna såsom kärke eller svarande samt att härenda sig till myndigheterna.

Artikel VIII.

Pass, fullmakter och andra handlingar, utfärdade eller bestyrkta av vederbörande myndighet i ettdera landet, skola i det andra landet behandlas, som om de vore utfärdade eller bestyrkta av en formligen erkänd främmande regerings myndighet.

Ryska resp. svenska regeringen skall icke vägra visum för genomresa för svenska resp. ryska medborgare, vilka önska genom Ryssland resp. Sverige begiva sig till andra länder, dock med iakttagande av vad angående utlännings genomresa är eller kan varda stadgat samt med tillämpning av full ömsesidighet.

Artikel IX.

Svenska och ryska handelsfartyg, deras befäl, besättning och last skola i ryska resp. svenska hamnar i alla avseenden åtnjuta den behandling, de lättnader och förmåner samt det beskydd, som enligt vedertaget bruk handelsidkande nationer emellan vanligen i deras

foreign merchant ships, their masters, crews and cargoes, visiting their ports, including the facilities, usually accorded in respect of coal and water, berthing, dry docks, cranes, warehouses, repairs and pilotage and generally all services, appliances and premises connected with merchant shipping.

hamnar medgivas utländska handelsfartyg, deras befäl, besättning och last, häri inbegripna de förmåner, vilka vanligen medgivas i fråga om kol och vatten, kaj- och ankarplats, torrdockor, kranar, varumagasin, reparationer och lotsning, och över huvud taget alla tjänster, hjälpmedel och lokaler, vilka stå i samband med sjöfarten.

Article X.

Both countries agree to permit the transit of goods from and to the other country in accordance with the laws of the respective countries. Such transit goods may be reshipped, stored or reexported in conformity with the regulations of the respective countries. They shall be exempt from customs duties and transit dues to the same extent as transit goods to or from any other country. Nothing in this stipulation, however, shall entitle either party to claim the benefit of special transit agreements made by the other party with any third country.

Artikel X.

Båda länderna äro ense om att tillåta transitering av varor från eller till det andra landet i överensstämmelse med resp. lands lagar. Sådana transitovaror må omlastas, magasineras eller återutföras i enlighet med gällande bestämmelser i resp. land. De skola vara befriade från tull- och transiteringsavgifter i samma utsträckning som transitovaror till eller från något annat land. Ingendera parten skall dock på grund av vad här ovan stadgats kunna göra anspråk på att komma i åtnjutande av sådana speciella transiteringsförmåner, vilka av den andra parten medgivits något tredje land.

Article XI.

Swedish subjects staying in Russia, or being admitted into that country after the entering into force of this Agreement, shall be permitted to leave the country, when they so desire. They shall be entitled

Artikel XI.

Svenska medborgare, som uppehålla sig i Ryssland eller efter detta avtals ikraftträdande erhålla tillträde till detta land, skola tillåtas lämna landet, när de så önska. De skola äga rätt att till Ryssland in-

to import to Russia household goods, intended for their own use, and — when leaving the country — to export such goods, imported after the entering into force of this Agreement.

föra hushållsvaror, avsedda för deras eget bruk, samt att — när de lämna landet — utföra de varor av dylikt slag, vilka införts efter detta avtals ikraftträdande.

Article XII.

Each party undertakes when requested to assist to the best of its ability the Official Representative of the other party in finding premises necessary for living and carrying on his work.

Artikel XII.

Vardera parten förpliktar sig att på begäran efter bästa förmåga bistå den andra partens officiella representant med anskaffande av nödiga bostads- och arbetslokaler.

Article XIII.

Both parties agree to renew — immediately after the entering into force of this Agreement — regular postal service between the two countries in conformity with conditions that may be agreed upon between the postal administrations of the two countries.

Artikel XIII.

Båda parterna överenskomma att — omedelbart efter detta avtals ikraftträdande — återupptaga regelbundna postförbindelser mellan de båda länderna i överensstämmelse med de villkor, som kunna bliva fastställda genom överenskommelse mellan de båda ländernas postförvaltningar.

Article XIV.

No claim may be made in view of the stipulations in this Agreement on any privilege that the Swedish Government have accorded, or may accord, to Denmark or Norway, or both these countries, as long as the same privilege has not been extended to any other country.

Equally no claim may be made on any privilege that the Rus-

Artikel XIV.

Från rysk sida skall icke på grund av bestämmelserna i detta avtal anspråk kunna göras på förmån, som svenska regeringen medgivit eller kommer att medgiva Danmark eller Norge eller båda dessa länder, så länge icke samma förmån medgivits ytterligare något land.

Icke heller skall från svensk sida anspråk kunna göras på någon

sian Government have accorded, or may accord, to the new boundary States, which constituted parts of the former Russian Empire as it existed January 1st, 1917, as long as the same privilege has not been extended to any other country.

Article XV.

Both parties declare that all claims of either party or of its nationals against the other party, in respect of property or rights or in respect of obligations incurred by the existing or former Government of either country, shall be equitably dealt with in the Treaty referred to in the preamble or in an international arrangement or in any other way mutually agreed upon.

Article XVI.

If either of the parties should wish to terminate the present Agreement such party should give three months notice thereof. In the event of this Agreement being terminated either by notice or mutual agreement, the Official Representatives with their personnel shall be allowed to remain in the country where they have been residing, during a period necessary for the complete winding up of commercial transactions and the disposal or export of the goods belonging to their Governments, such period not

förmån, som ryska regeringen medgivit eller kan komma att medgiva de nya randstater, vilka utgjorde delar av det förra ryska riket sådant detta bestod den 1 januari 1917, så länge icke samma förmån medgivits ytterligare något land.

Artikel XV.

Båda parterna förklara, att alla anspråk från endera partens eller dess medborgares sida gentemot den andra parten i fråga om egendom eller rättigheter eller i fråga om förpliktelser, som åvila nuvarande eller föregående regeringar i resp. land, skola rättvist regleras i det i inledningen omförmälda avtalet eller enligt internationell uppgörelse eller på annat sätt, varom ömsesidig överenskommelse må kunna träffas.

Artikel XVI.

I fall endera parten skulle önska frånträda avtalet, skall tillkännagivande härom ske tre månader i förväg. I det fall att detta avtal upphör att gälla — vare sig på grund av uppsägning eller ömsesidig överenskommelse — skola de officiella representanterna jämte deras personal äga kvarstanna i det land, varest de varit bosatta, under den tid, som är nödvändig för det fullständiga avvecklandet av handelstransaktionerna samt för avyttrande eller utförsel av de varor, vilka tillhöra deras resp. regeringar, dock att denna

to exceed three months after the termination of the Agreement.

tidrymd icke må överstiga tre månader efter det avtalet upphört att gälla.

Article XVII.

The present Agreement shall be ratified by His Majesty the King of Sweden, subject to the consent of the Riksdag, and by the Government of the Russian Socialist Federative Soviet Republic.

The ratifications of the Agreement shall be exchanged at Stockholm as soon as possible and the Agreement shall enter into force on the day of the exchange of ratifications.

Done in duplicate at Stockholm, March 1st, 1922.

C. E. Svensson.   *P. M. Kergentzeff.*
(L. S.)   (L. S.)

Artikel XVII.

Detta avtal skall ratificeras av Hans Maj:t Konungen av Sverige, under förutsättning av riksdagens bifall, och av Ryska Socialistiska Federativa Sovjetrepublikens Regering.

Ratifikationshandlingarna till avtalet skola utväxlas i Stockholm snarast möjligt, och avtalet skall träda i kraft den dag, ratifikationshandlingarna utväxlas.

Upprättat i tvänne exemplar i Stockholm den 1 mars 1922.

C. E. Svensson.   *P. M. Kergentzeff.*
(L. S.)   (L. S.)

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför hans Maj:t.
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS,
SCHLYTER, ÖRNE.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena
anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Svensson:

»Den under hösten 1919 av de allierade och associerade makterna
mot Ryssland igångsatta handelsblockaden upphörde redan i början av
år 1920, i det att de blockerande makterna först beslöto tillåta handel
med centralorganet för de ryska kooperativa föreningarna, Centrosojus,
och därefter förklarade sig beredda att överhuvud understödja handeln
med Ryssland. I syfte att begagna de sålunda öppnade möjligheterna
att knyta handelsförbindelser med andra länder utsände ryska regeringen
i mars 1920 en handelsdelegation, vars ledare var ryska folkkommis-
sarien Krassin, även representerande Centrosojus.

*Krassin-
avtalet.*

I april och maj 1920 uppehöll sig herr Krassin huvudsakligen i
Stockholm och Köpenhamn och förhandlade därvid i egenskap av repre-
sentant för Centrosojus om återupptagandet av handelsutbytet mellan
Sverige och Ryssland. Dessa förhandlingar resulterade i ett avtal mellan
Sveriges Allmänna Exportförening och Centrosojus, till vars ingående
såväl svenska som ryska regeringen lämnade sin medverkan.

Avtalet var i huvudsak av följande innehåll.

Vardera parten skulle äga att till det andra landet utsända en
handelsdelegation, bestående av högst 15 medlemmar, vilka skulle åt-
njuta för handelsverksamheten erforderlig post- och telegraffrihet. Till-
träde kunde dock vägras för persona non grata, varjämte medlemmarna
icke finge bedriva eller understödja politisk propaganda av något slag

och icke vara beroende av annan myndighet än sådan i hemlandet. Den av Centrosojus utsända delegationen skulle mottagas i Sverige, så snart medgivande av Centrosojus utverkats för exportföreningen att till Ryssland utsända en motsvarande delegation samt överenskommen säkerhet i guld för avtal, som träffats mellan Centrosojus och svenska säljare, blivit till de senare överlämnad. Svenska regeringen förklarade, att den, under förutsättning att svenska ministerhotellet i Petrograd och konsulatet i Moskwa på begäran återställdes, icke hade för avsikt att för någon sin fordran beslagtaga guld, som överfördes till Sverige från Ryssland, eller varor, som komme att levereras av Centrosojus. Den ryska delegationen skulle äga att med laga verkan mottaga stämning å Centrosojus vägnar, och de mellan Centrosojus och svenska medborgare ingångna avtal skulle vara underkastade svensk lag och svensk myndighets avgörande. Slutligen skulle ryska fartyg tillhörande Centrosojus i svenska hamnar behandlas lika gynnsamt som andra främmande fartyg. Från svensk sida framhölls uttryckligen, att avtalet i intet avseende finge anses prejudicera regeringens förhållande till ryska rådsregeringen, således icke heller svenska statens eller svenska undersåtars fordringar eller skadeståndsanspråk i Ryssland.

Med stöd av det sålunda slutna avtalet har avsättningen av svenska varor på Ryssland kommit i gång i ganska betydlig utsträckning. Den ryska delegationen, som anlände till Stockholm i februari följande år, har verkställt omfattande köp och beställningar av svenska industriprodukter, för vilka betalning i regel erlagts kontant i guld. Som den största av dessa affärer må nämnas beställningen av 1,000 st. lokomotiv, att levereras under loppet av 6 år, vilken beställning ger sysselsättning åt ett flertal företag och till juli 1921 torde hava tillfört landet omkring 30 miljoner kronor. Utöver denna beställning uppgingo vid 1921 års slut varuförsäljningarna till Ryssland till ett sammanlagt belopp av omkring 180 miljoner kronor, varjämte inneliggande beställningar ställde i utsikt betydande fortsatta leveranser.

Avtalet torde sålunda kunna anses hava väl fyllt sitt ur svensk synpunkt huvudsakliga syfte, nämligen att bereda möjlighet för den svenska industrien att ånyo vinna avsättning i Ryssland för sina produkter.

*Rysslands
avtal med
andra länder.*

Det svenska avtalet följdes av en serie överenskommelser mellan Ryssland och andra makter. De viktigaste bland dessa äro avtalen med England den 16 mars 1921, Tyskland den 6 maj 1921, Norge den 2 september 1921, Österrike den 7 december 1921 och Italien den 26 december 1921.

Samtliga dessa avtal, vilka äro avslutade direkt mellan vederbörande regeringar, hava åsyftat ett första återupptagande av de avbrutna handelsförbindelserna, närmast genom utsändande till vardera landet av en handelsdelegation från det andra. Även i de flesta övriga avseenden, såsom beträffande handeln i allmänhet, transitering, sjöfart m. m., innehålla avtalen i stort sett sinsemellan likartade bestämmelser, avsedda att undanröja befintliga hinder för varuutbytet. Beträffande delegationernas medlemmar göres i alla avtalen skillnad mellan officiella agenter eller representanter och handelsagenter. De förra hava till uppgift att tillvarataga sina landsmäns och regeringars intressen och intaga en ställning, som i viss mån jämsätter dem med diplomatiska representanter. Ingen av dessa överenskommelser innebär ett erkännande de jure av ryska regeringen liksom icke heller någon uppgörelse beträffande vederbörande regeringars eller något lands enskilda statsborgares fordringsanspråk gentemot ryska staten.

Texten till nu berörda avtal med England, Tyskland och Norge, jämte översättning, torde få såsom bilaga (litt. A-C) fogas till dagens statsrådsprotokoll. Det italienska avtalet överensstämmer i allt väsentligt med det engelska, och det österrikiska, vilket icke in extenso offentliggjorts, ansluter sig nära till det tyska.

I juli 1921 riktades genom chefen för härvarande ryska handelsdelegation, herr Kergentzeff, en hemställan till svenska regeringen om inledande av förhandlingar angående ett nytt avtal med Ryssland.

Under de förberedande konversationer i ämnet, som därmed inleddes, meddelade herr Kergentzeff, att man å rysk sida visserligen till en början ansett Krassin-avtalet tillfredsställande, men att man nu funne det nödvändigt att ersätta det med ett officiellt avtal, ingånget direkt mellan de båda regeringarna. Ett dylikt avtal vore numera en förutsättning för att de till båda parternas fördel inledda kommersiella förbindelserna skulle kunna fortfara och ytterligare utvecklas. Ryska regeringen önskade nämligen koncentrera sina beställningar och handelsförbindelser överhuvud på sådana länder, med vilka officiella traktater slutits, och sedan detta numera skett i ett flertal fall, kunde Sverige — så länge det halvt traktatlösa tillståndet mellan Sverige och Ryssland fortfore — icke längre påräkna att i sådant avseende komma i samma ställning som åtskilliga andra länder. Ett traktatmässigt ordnande av förhållandet mellan de båda länderna vore sålunda ett villkor för fortsatta handelsförbindelser. Den säkraste grunden för varuutbytets utveckling låge för övrigt enligt

Ryska önskemål beträffande ett nytt avtal med Sverige.

herr Kergentzeffs mening däri, att ryska regeringen bleve de jure erkänd av den svenska.

Men dessutom åberopades ännu ett skäl, varför man å rysk sida nu önskade upptaga förhandlingar om ett nytt avtal. För att ryska regeringen skulle kunna i så stor omfattning som möjligt placera beställningsorder i Sverige vore det önskvärt, att ryska staten i viss utsträckning erhöle kredit. Då de enskilda firmornas möjligheter att tillgodose detta kreditbehov vore begränsade, ville man nu föreslå, att svenska staten ingrepe och i någon form lämnade eller förmedlade kredit för beställningar, som av ryska regeringen gjordes i Sverige. De ifrågasatta förhandlingarna borde därför även taga sikte på en närmare utformad överenskommelse härom.

Den ryska uppfattningen av läget innebar således, att om man å svensk sida ville fasthålla vid den ståndpunkt, som betecknades av Krassin-avtalet, så skulle de inledda handelsförbindelserna sannolikt komma att småningom upphöra. Kunde man däremot enas om ett nytt avtal mellan de bägge regeringarna, innehållande i främsta rummet allmänna bestämmelser av politisk och kommersiell natur men även om möjligt en kreditöverenskommelse, så skapades härmed förutsättningar för en betydlig ytterligare utveckling av handelsförbindelserna, dels i form av ökad rysk uppköpsverksamhet i Sverige, dels därigenom att svenska företagare erhöle tillfälle att bereda marken för framtida rysk-svenska affärer.

Svenska synpunkter på de ifrågasatta förhandlingarna om ett nytt avtal.

Ryska regeringens önskemål voro härmed klarlagda. Vägande skäl syntes tala för att de möjligheter till handelsförbindelsernas utveckling, som de ryska förslagen kunde innebära, från svensk sida underkastades en noggrann prövning.

De synpunkter, som härvid gjorde sig gällande, voro i första rummet följande.

Krassin-avtalet, som, på sätt förut nämnts, efterföljts av åtskilliga andra, längre gående avtal, hade utgjort ett första steg till återknytandet av handelsförbindelserna mellan Ryssland och det övriga Europa och därmed anvisat en väg, som, enligt vad numera allmänt torde erkännas, lett i riktning mot gynnsammare förhållanden. Frånsett emellertid den mera allmänna betydelsen av det ytterligare steg till brytande av Rysslands isolering, som en officiell handelsöverenskommelse mellan Sverige och detta land skulle innebära, talade påtagliga, rent svenska intressen för att intet borde underlåtas för de inledda handelsförbindelsernas fortbestånd och vidare utveckling. Ryssland hade under tiden närmast före

världskriget utgjort ett viktigt avsättningsområde för svenska industrialster, och även för framtiden måste, med hänsyn till Sveriges läge och naturliga förutsättningar, den ryska marknaden bliva av stor betydelse för svensk industri. Under nu rådande världsdepression med därav följande svårigheter att finna avsättning för våra exportvaror måste det emellertid i alldeles särskild grad betraktas som ett svenskt önskemål, att de exportmöjligheter på Ryssland, som kunde erbjuda sig, omsorgsfullt tillvaratoges. Redan de försäljningar, som kommit till stånd till följd av Krassin-avtalet, hade otvivelaktigt i sin mån bidragit till att motverka arbetslösheten och möjliggöra för vissa industriföretag att uppehålla sin verksamhet under kristiden, och en fortsättning av handelsförbindelserna i samma eller ökad omfattning skulle härutinnan sannolikt bliva av förhållandevis ännu större betydelse under den närmaste framtiden. Ur dessa synpunkter framstod det såsom önskvärt att få till stånd en överenskommelse med Ryssland, som vore ägnad att ytterligare befordra de kommersiella förbindelserna mellan de båda länderna, något som också med kraft framhölls av målsmännen för de närmast intresserade industrierna. Dessutom medförde givetvis varje åtgärd för underlättande av förbindelserna med Ryssland ökade möjligheter till återupptagande av verksamhet, som förut bedrivits i Ryssland av svenska företag och personer.

Stod det sålunda klart, att ett avtal i syfte att fortsätta och om möjligt öka handelsutbytet med Ryssland kunde medföra betydande fördelar, så var det å andra sidan nödvändigt att tillse, att ett dylikt avtal komme att erhålla en sådan form, att det för Sveriges del icke medförde allvarigare ekonomiska risker eller väsentliga olägenheter av annat slag.

Ur denna synpunkt var det ryska förslaget om svensk statskredit åt Ryssland ägnat att väcka betänkligheter. Även om man icke rimligtvis borde på förhand ställa sig helt avvisande mot tanken, att svenska regeringen skulle söka föranstalta om att ryska staten i viss utsträckning erhöle kredit för uppköp och beställningar i Sverige, måste man med hänsyn till det finansiella läget och andra omständigheter härvid uppenbarligen iakttaga den största varsamhet. Särskilt måste fordras, att ett kreditavtal motsvarades av ett bindande beställningsavtal. Med en svenska statens medverkan till kreditgivning åt Ryssland måste dessutom förbindas en tillfredsställande reglering av de fordringar, som svenska staten och enskilda svenska medborgare redan ägde gentemot ryska staten.

Vad däremot angick frågan om ett utvidgat allmänt handelsavtal i *Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 85 häft. (Nr 96.)* 3

och för sig, så förelågo på detta område flera för bägge parterna gemensamma intressen. Till följd av Krassin-avtalet hade visserligen handelsförbindelserna mellan de båda länderna kommit i gång, men detta avtal utgjorde icke heller ur svensk synpunkt någon tillfredsställande grundval för deras fortsatta utveckling. Redan den omständigheten, att avtalet slutits mellan två enskilda institutioner, gav det en i längden för knapp räckvidd. Därtill lämnade det flera frågor obeaktade, vilkas lösning måste vara av intresse för båda parterna. Sålunda var ett fastslående av ryska regeringens processhabilitet i Sverige ett önskemål icke blott för denna regering själv, utan även för de svenska firmor och personer, med vilka den avslöt affärskontrakt. Vidare måste det anses önskvärt för vartdera landet att kunna utse en officiell representant, som skulle hava att tillvarata sina landsmäns intressen inom det andra landets område. Dessa och andra brister hos Krassin-avtalet gjorde det jämväl till ett svenskt intresse att få detsamma utbytt mot ett handelsavtal, slutet mellan de bägge regeringarna och fullt motsvarande lägets krav.

Förhandlingarna.

Med utgångspunkt från det nu anförda med däri innefattade önskemål och förbehåll fann sig svenska regeringen böra antaga ryska regeringens förslag om upptagande av förhandlingar om ett svenskt-ryskt avtal. I överensstämmelse härmed uppdrog jag — sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 18 oktober 1921 bemyndigat mig att inleda dylika förhandlingar — åt tre för ändamålet tillkallade personer, nämligen landshövdingen E. Trolle, ledamoten av riksdagens första kammare direktören A. Vennersten och v. häradshövdingen G. Sandström, att å mina vägnar föra dessa förhandlingar med herr Kergentzeff och eventuellt andra ryska delegerade under hänsynstagande till de synpunkter, som angivits i det föregående.

Förhandlingarna kommo till en början att huvudsakligen avse kreditfrågan. Från rysk sida framlades ett förslag till kreditavtal, vilket emellertid icke kunde accepteras av de svenska underhandlarna. Dessa å sin sida framlade ett motförslag, under uttryckligt framhållande av, att detsamma förutsatte såväl ett beställningsavtal som en nöjaktig lösning av frågan om de gamla ersättningskraven. Detta förslag förkastades å rysk sida, och då det icke visade sig möjligt att sammanjämka de bägge förslagen, hade frågan om ett kreditavtal härmed för närvarande förfallit.

Diskussionen rörde sig härefter — närmast i anledning av att man

å rysk sida önskade bringa frågan om de jure-erkännande på tal — om möjligheten att uppnå en lösning av ersättningsfrågan.

Då det emellertid visade sig, att förutsättningar för vinnande av en tillfredsställande lösning av sagda fråga icke nu förelågo, var redan av denna anledning ett de jure-erkännande av ryska regeringen i förevarande sammanhang uteslutet.

Vid sådant förhållande återstod att söka uppnå enighet om ett mera allmänt hållet handelsavtal, eventuellt efter samma riktlinjer som de avtal, vilka Ryssland slutit med andra länder. Emellertid syntes från svensk sida skäligen kunna fordras såsom villkor även för ett sådant avtal, att ryska regeringen avgåve en mera bestämd förklaring beträffande sin vilja att — låt vara i annat sammanhang — komma till ett samförstånd med svenska regeringen i ersättningsfrågan. Även med beaktande av den från rysk sida framställda och till följd av rådande faktiska förhållanden förklarliga önskan, att denna fråga skulle behandlas i samverkan med andra länder, syntes man kunna begära ett uttalande från rysk sida, som gåve vid handen, att, vad Ryssland beträffade, förutsättningarna funnes för att en sådan internationell samverkan inom kort kunde komma till stånd. Innan förhandlingarna härom slutförts, erhöles emellertid både svenska och ryska regeringen inbjudan att deltaga i en internationell kongress i Genua för behandling av bland annat förevarande fråga. Båda regeringarna antogs inbjudningen, och sedan man sålunda — vid sidan av de pågående förhandlingarna — å ömse sidor anslutit sig till samma ståndpunkt beträffande den ordning, vari ersättningsfrågan syntes böra behandlas, överenskommo de delegerade, att ett eventuellt handelsavtal skulle angående denna fråga endast innehålla en hänvisning till framtida överenskommelse härutinnan, vare sig enligt internationell uppgörelse eller genom direkta förhandlingar.

Sedan samförstånd i denna punkt uppnåtts, fortsattes förhandlingarna, och det lyckades underhandlarna att bliva eniga om ett preliminärt avtal med bestämmelser avsedda att fastställa en efter de sålunda föreliggande förhållandena avpassad grundval för fortsatta och om möjligt utvidgade handelsförbindelser mellan de två länderna. Innan jag övergår till att uppläsa detta förslag, sådant det efter ett par jämkningar numera föreligger, får jag beträffande det närmare innehållet av det samma anföra följande.

Bestämmelserna i förslaget äro av två huvudslag, nämligen dels sådana, som reglera de bägge regeringarnas inbördes officiella repre-

Avtalsförslaget.

sensation, dels bestämmelser, som omedelbart åsyfta att reglera och underlätta handelsutbytet.

I förra avseendet ansluter sig förslaget närmast till det norska avtalet. Vartdera landet skall äga att till det andra utsända en officiell representant, vilken skall åtnjuta de rättigheter och särskilda förmåner, som erfordras för tillvaratagandet av hans lands och dess medborgares intressen. I vissa, men icke alla avseenden skall han följaktligen jämfästas med diplomatiska sändebud. Han skall åtnjuta immunitet i avseende på person och egendom samt skattefrihet i likhet med diplomater, rätt att använda sitt lands flagga och officiella emblem, att utfärda pass och bestyrka dokument m. m. Vidare medgives ömsesidig rätt för kurirer att medföra tull- och undersökningsfritt bagage till en myckenhet av högst 10 kilogram per vecka samt att över respektive andra lands område under vederbörlig kontroll transitera sådant bagage. Vanlig diplomatisk företrädesrätt beträffande post och telegraf tillerkännes de officiella representationerna. Och slutligen förbinder sig svenska regeringen att betrakta sovjetregeringens representant i Sverige som den enda officiella representanten därstädes för ryska riket.

Samtliga hithörande bestämmelser avse att åt de officiella representanterna giva full befogenhet och handlingsfrihet såsom de respektive regeringarnas företrädare under iakttagande av den särställning, som de komma att i detta avseende intaga till följd av att ryska regeringen icke blivit de jure erkänd.

Representanterna skola äga biträdas av sekreterare, handelsombud etc., till ett antal, varom särskild överenskommelse må träffas. Även dessa representationerna tillhöriga personer skola — i mån som de icke äro medborgare i det land, där de hava sin verksamhet — åtnjuta de förmåner i avseende på person, egendom och beskattning, som tillerkännas andra regeringars motsvarande beskickningspersonal. Representationerna i deras helhet motsvara i stort sett de i Rysslands övriga handelsavtal omtalade delegationer, bestående av officiella agenter eller representanter samt handelsombud.

Den grundläggande allmänna bestämmelsen angående handelsutbytet innehåller — i huvudsaklig överensstämmelse med motsvarande stadganden i de engelska och italienska avtalen — en förbindelse av de båda regeringarna att på allt sätt främja handeln mellan länderna och att icke till nackdel för den andra parten göra någon skillnad mellan denna handel och den, som bedrivs med något annat land. Parterna tillerkänna varandra alltså i stort sett mestgynnadnationsbehandling. Att under denna behandling skall innefattas icke blott handeln *mellan*

de båda länderna utan även den verksamhet, som av svenska medborgare må komma att bedrivas inom Ryssland, framgår därav, att de ryska underhandlarna på begäran låtit till protokollet över förhandlingarna anteckna, att ryska regeringen icke hade för avsikt att i något avseende tillerkänna svenska medborgare en mindre gynnsam behandling i Ryssland än andra utlänningar.

Ett annat betydelsefullt stadgande bestämmer, att medborgare från det ena landet skola för drivande av handel äga tillträde till det andra landet i enlighet med därstädes gällande bestämmelser härom för utlänningar i allmänhet och under iakttagande av reciprocitet. Härigenom skiljer sig förslaget från samtliga andra viktigare ryska avtal, vilka endast förutsätta utväxlande av förutnämnda begränsade, med det svenska förslagets officiella representationer jämförliga handelsdelegationer. Med hänsyn till intresset av att svenska medborgare och företag må äga möjlighet att i Ryssland igångsätta verksamhet och delta i landets ekonomiska återuppbyggande har denna bestämmelse ansetts böra upptagas i avtalet. Givetvis betager den på intet sätt svenska regeringen dess befogenhet att i varje särskilt fall bestämma, huruvida rysk medborgare må tillåtas inkomma i landet eller icke, enär dels vardera landets lagstiftning på området skall oinskränkt gälla, dels båda regeringarna förklarar sig ämna medelst notväxling förbehålla sig rätt att vägra tillträde för och utvisa envar, som icke är persona grata eller icke ställer sig bestämmelserna i avtalet till efterrättelse.

I fråga om sådana svenska och ryska medborgares ställning i vederbörande andra land, vilka med stöd av nyssnämnda bestämmelse dit inkommit, stadgas, att de skola åtnjuta samma skydd till person och egendom som andra utlänningar ävensom vara befriade från all militär tvångstjänstgöring samt från all arbetsplikt. De skola äga rätt att driva handel och näring i enlighet med gällande lagstiftning. Svenskar i Ryssland skola äga dit med- eller införa hushållsvaror avsedda för deras eget bruk och från Ryssland utföra de varor av dylikt slag, som dit införts efter avtalets ikraftträdande. Varor, som i följd av avtalet av medborgare i det ena landet införts till det andra eller där förvärvats, skola icke kunna konfiskeras eller utan skälig ersättning rekvisioneras. Att sistnämnda bägge bestämmelser icke avse svensk egendom, som införts till Ryssland före avtalets ikraftträdande, beror på att man å rysk sida bestämt fasthållit vid, att alla anspråk från ägarnas sida beträffande sådan egendom skola anses falla under ersättningsfrågan, vilken, såsom förut nämnts, icke i avtalet behandlas på annat sätt än genom hänvisning till en framtida överenskommelse.

Nu omnämnda stadganden angående svenska och ryska medborgares rättigheter i det andra landet äga givetvis tillämpning även å personer, som tillhöra de officiella representationerna, försåvitt dessa stadganden icke innefattas i de förut anförda särskilda bestämmelserna om sådana personers ställning.

Med hänsyn till den särställning ryska regeringen intager däri- genom, att den i eget namn verkställer köp och försäljningar, hava ut- förliga bestämmelser intagits angående omfattningen av dess rätts- och processhabilitet samt angående det sätt, varpå stämning skall kunna delgivas densamma. Av särskilda skäl förbinda sig bägge regeringarna att icke för någon sin fordran belägga med kvarstad egendom till- hörande den andra regeringen.

I övrigt innehåller avtalet stadganden, som närma sig mestgyn- nadnationsklausuler, i fråga om sjöfart och transitering, överenskom- kommelse om återupptagande av postförbindelserna ävensom en del andra bestämmelser av mindre betydelse.

Avtalet är avsett att gälla tillsvidare med tre månaders uppsäg- ningstid, dock med rätt för de officiella representanterna att för löpande affärers avveckling kvarstanna i vederbörande land tre månader efter avtalets utgång. Redan härav framgår avtalets provisoriska karaktär, vilken ytterligare betonas därigenom, att det uttryckligen förklaras vara slutet i avvaktan på en framtida definitiv traktat mellan de båda länderna.

Såsom av det nu lämnade referatet av avtalsförslagets innehåll framgår, har det ingalunda den räckvidd, som i varje fall från rysk sida ursprungligen ifrågasatts, liksom det också förbigår eller endast ofullständigt behandlar vissa frågor, vilkas ur svensk synpunkt till- fredsställande lösning vore av största intresse. För de flesta och huvud- sakliga orsakerna härtill har jag i det föregående redogjort. Förhål- landena äro överhuvud för närvarande sådana, att endast ett preli- minärt och nödortfigt ordnande av handelsförbindelsernas grundval tills- vidare kan komma ifråga. Detta framgår redan vid en jämförelse mellan förevarande förslag och de övriga jämförliga avtal, som Ryssland slutit med andra länder. Sistnämnda avtal innebära i intet väsentligt avseende större förmåner för vederbörande andra part än det svenska förslaget, och det torde vara obestridligt, att några avsevärda medgivanden utöver dem, som innefattas i förslaget, icke varit möjliga för de svenska under- handlarna att uppnå.

Frågan blir alltså närmast den, huruvida det föreslagna avtalet är att föredraga framför det nuvarande halvt traktatlösa tillståndet.

Härpå har jag för egen del ansett mig böra svara jakande. Bortsett från den risk för de redan inledda handelsförbindelsernas upphörande, som en fortsatt avsaknad av ett officiellt avtal otvivelaktigt innebär, synes det mig nämligen, som om det framlagda förslaget vore ägnat att i icke obetydlig utsträckning medföra de fördelar, som man velat uppnå. Det skapar sålunda i åtskilliga hänseenden gynnsammare förutsättningar än de hittillsvarande för ett fortsatt handelsutbyte mellan Sverige och Ryssland. Vidare öppnar det utsikt för svenskar att, i den mån de inre förhållandena i Ryssland tillåta, återupptaga eller igångsätta ekonomisk verksamhet därstädes. Å andra sidan försämrar det på intet sätt utsikterna för en tillfredsställande framtida lösning av de spörsmål, som i detta sammanhang icke kunnat regleras.

Förslaget synes mig sålunda utgöra en naturlig förbindelseled mellan Krassin-avtalet och den framtida mer definitiva handelstraktat, som det — enligt vad i inledningen till förevarande avtalsförslag förklaras — framstår såsom önskvärt att erhålla, så snart omständigheterna medgiva dess avslutande.

Till sist ber jag att få nämna, att ryska regeringen i en genom herr Kergentzeff till ministern för utrikes ärendena avlåten skrivelse förklarat sig beredd att en månad efter ikraftträdandet av det föreslagna avtalet till svenska regeringen eller dess befullmäktigade ombud återställa svenska legationsbyggnaden i Petrograd och generalkonsulatet i Moskwa.

För egen del är jag sålunda av den uppfattningen, att det föreliggande avtalsförslaget bör från svensk sida godtagas. Därest denna uppfattning av Kungl. Maj:t delas, lärer — på grund av stadgandet i regeringsformens 12 § — avtalet böra, sedan detsamma undertecknats, framläggas för riksdagen till godkännande. Av denna anledning har i förslaget inryckts en bestämmelse om att avtalet — för Sveriges vidkommande under förutsättning av riksdagens bifall — skall ratificeras av båda parterna och först därefter träda i tillämpning.

Vid bifall till vad jag här nedan kommer att föreslå, skall jag alltså, sedan undertecknandet av avtalet ägt rum, återkomma till frågan om dess framläggande för riksdagen.»

Efter erinran att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att göra erforderlig framställning rörande undertecknandet, uppläser föredragande departementschefen här efter det förslag till preliminärt avtal mellan Sverige och Ryssland, för vars innehåll han ovan redogjört, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte för sin del godkänna detsamma.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Hans von Arnold.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1922.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Under erinran att Kungl. Maj:t denna dag på föredragning av statsrådet och chefen för handelsdepartementet beslutat att för sin del godkänna ett av benämnde departementschef framlagt förslag till preliminärt avtal mellan Sverige och Ryssland, hemställer statsministern och ministern för utrikes ärendena, att Kungl. Maj:t måtte bemyndiga statsrådet och chefen för handelsdepartementet att för Sveriges del under-teckna berörda avtal samt att fullmakt skulle för honom i vanlig ordning utfärdas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Z. Przybyszewski Westrup.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena
anför chefen för handelsdepartementet, statsrådet Svensson:

»Sedan Kungl. Maj:t den 27 februari 1922 uppdragit åt mig att
för Sveriges del underteckna ett preliminärt avtal mellan Sverige och
Ryssland av den lydelse, ett av mig uppläst förslag angåve, har sagda
avtal den 1 mars 1922 blivit av mig och chefen för härvarande ryska
handelsdelegation, herr Kergentzeff, vederbörligen undertecknat.

I anledning härav och med återopande av vad i detta ärende
tidigare förekommit hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte — med
överlämnande av berörda avtal, som bildar ett oskiljaktigt helt, i vars
bestämmelser någon förändring icke kan äga rum — i proposition äska
riksdagens godkännande av avtalet i fråga.»

Vad föredragande departementschefen sålunda
hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma,
behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar,
att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta
protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Elin Rydeberg.

Bil. Iltt. A.

Autentisk text.

Översättning till svenska.
(Utkast.)

Trade agreement between his Britannic Majesty's Government and the Government of the Russian Socialist Federal Soviet Republic.

Handelsöverenskommelse mellan brittiska regeringen och R. S. F. S. R.

Whereas it is desirable in the interests both of Russia and of the United Kingdom that peaceful trade and commerce should be resumed forthwith between these countries, and whereas for this purpose it is necessary pending the conclusion of a formal general Peace Treaty between the Governments of these countries by which their economic and political relations shall be regulated in the future that a preliminary Agreement should be arrived at between the Government of the United Kingdom and the Government of the Russian Socialist Federal Soviet Republic, hereinafter referred to as the Russian Soviet Government.

The aforesaid parties have accordingly entered into the present Agreement for the resumption of trade and commerce between the countries.

The present Agreement is subject to the fulfilment of the following conditions, namely: —

(a) That each party refrains from hostile action or undertakings against the other and from conducting outside of its own borders any official propaganda direct or indirect against the institutions of the British Empire or the Russian Soviet Republic respectively, and more particularly that the

Då det är av intresse både för Ryssland och Förenade Konungariket att ordnade handelsförbindelser och varuutbyte återupptagas utan dröjsmål mellan dessa länder, är det för detta ändamål nödvändigt, att, innan ett formligt allmänt fredsfördrag träffas mellan dessa länders regeringar, genom vilket deras ekonomiska och politiska förbindelser framdeles regleras, ett preliminärt avtal träffas mellan brittiska regeringen och R. S. F. S. R., som i detta avtal benämnes ryska sovjetregeringen.

Ovannämnda parter hava i enlighet härmed ingått följande avtal beträffande återupptagande av handel och varuutbyte mellan länderna.

Detta avtal är beroende av uppfyllandet av följande villkor:

(a) Vardera parten avhåller sig från fientliga handlingar gent emot den andra och förbinder sig att icke utanför sina egna gränser direkt eller indirekt göra officiell propaganda mot brittiska rikets resp. ryska sovjetrepublikens institutioner. Isynnerhet skall ryska sovjetregeringen avhålla sig från

Russian Soviet Government refrains from any attempt by military or diplomatic or any other form of action or propaganda to encourage any of the peoples of Asia in any form of hostile action against British interests or the British Empire, especially in India and in the Independent State of Afghanistan. The British Government gives a similar particular undertaking to the Russian Soviet Government in respect of the countries which formed part of the former Russian Empire and which have now become independent.

(b) That all British subjects in Russia are immediately permitted to return home, and that all Russian citizens in Great Britain or other parts of the British Empire who desire to return to Russia are similarly released.

It is understood that the term »conducting any official propaganda» includes the giving by either party of assistance or encouragement to any propaganda conducted outside its own borders.

The parties undertake to give forthwith all necessary instructions to their agents and to all persons under their authority to conform to the stipulations undertaken above.

I.

Both parties agree not to impose or maintain any form of blockade against each other and to remove forthwith all obstacles hitherto placed in the way of the resumption of trade between the United Kingdom and Russia in any commodities which may be legally exported from or imported into their respective territories to or from any other foreign country, and not to exercise any discrimination against such trade, as compared with that carried on with any other foreign country or to place any impediments in the way of banking,

varje försök att på militärisk eller diplomatisk väg eller genom vilken som helst annan handling eller propaganda uppmuntra de asiatiska folken till fientligheter mot brittiska intressen eller mot brittiska riket, speciellt i Indien och den oberoende staten Afghanistan. Brittiska regeringen avger en särskild liknande förbindelse till ryska sovjetregeringen beträffande de länder, vilka utgjorde del av det forna ryska riket och som nu blivit oberoende.

(b) Alla brittiska undersåtar i Ryssland erhålla omedelbart tillstånd att återvända hem, och samma rätt medges alla ryska undersåtar i Storbritannien eller andra delar av det brittiska riket, som önska återvända till Ryssland.

I termen »göra officiell propaganda» inbegripes även understödjande eller uppmuntrande av propaganda utanför respektive parterers gränser.

Parterna förbinda sig att oförtövat instruera sina agenter och alla personer under deras myndighet att ställa sig dessa bestämmelser till efterrättelse.

I.

Båda parterna överenskomma att icke förklara eller upprätthålla blockad i någon form mot varandra, att oförtövat avlägsna alla hittills föreliggande hinder för återupptagandet av handeln mellan Förenade Konungariket och Ryssland i fråga om alla varor, som lagligen må exporteras från eller importeras till deras respektive territorier till eller från annat främmande land och att icke till förfång för andra parten göra någon skillnad på denna handel och den som bedrivs med annat land eller lägga hinder i vägen

för bank-, kredit- och finansopera-
credit and financial operations for the
purpose of such trade, but subject
always to legislation generally applic-
able in the respective countries. It is
understood that nothing in this Article
shall prevent either party from regula-
ting the trade in arms and ammunition
under general provisions of law which
are applicable to the import of arms and
ammunition from, or their export to
foreign countries.

Nothing in this Article shall be con-
strued as overriding the provisions of
any general International Convention
which is binding on either party by
which the trade in any particular article
is or may be regulated (as for example,
the Opium Convention).

II.

British and Russian ships, their
masters, crews and cargoes shall, in
ports of Russia and the United King-
dom respectively, receive in all respects
the treatment, privileges, facilities, im-
munities and protections which are
usually accorded by the established
practice of commercial nations to
foreign merchant ships, their masters,
crews and cargoes, visiting their ports
including the facilities usually accorded
in respect of coal and water, pilotage,
berthing, dry docks, cranes, repairs,
warehouses and generally all services,
appliances and premises connected with
merchant shipping.

Moreover, the British Government un-
dertakes not to take part in, or to sup-
port, any measures restricting or hinder-
ing, or tending to restrict or hinder,
Russian ships from exercising the rights
of free navigation of the high seas,
straits and navigable waterways, which

tioner, som tjäna denna handels syften,
med iakttagande likväl av gällande lag-
stiftning i respektive länder.

Det förutsättes, att intet i denna arti-
kel skall hindra parterna från att på
vanlig lagstiftningsväg reglera handeln
med vapen och ammunition.

Intet i denna artikel får innebära
rätt att åsidosätta bestämmelserna i
någon internationell konvention, som är
bindande för någondera parten och ge-
nom vilken handeln med någon speciell
vara regleras eller kan komma att reg-
leras (exempelvis opiumkonventionen).

II.

Brittiska och ryska fartyg, deras be-
fälhavare, besättning och laster skola i
Förenade Konungarikets resp. ryska
hamnar i alla avseenden röna den
behandling och åtnjuta de privilegier,
lättnader och friheter samt det skydd,
som enligt gällande praxis sjöfarande
nationer emellan vanligen i deras ham-
nar beviljas utländska handelsfartyg,
deras befälhavare, besättning och last,
däri inbegripna alla förmåner beträf-
fande tillgång till kol och vatten, lots-
ning, ankar- och kajplats, torrdockor,
kranar, reparationer, lagerhus och över
huvud taget alla tjänster, hjälpmedel
och lokaler, vilka stå i samband med
sjöfarten.

Brittiska regeringen förbinder sig
dessutom att ej deltaga i eller under-
stödda några åtgärder, som för ryska
fartyg medföra eller tendera att med-
föra inskränkningar eller hinder vid
utövandet av de rättigheter i fråga
om fri navigation på haven, i sund och

are enjoyed by ships of other nationalities.

Provided that nothing in this Article shall impair the right of either party to take such precautions as are authorised by their respective laws with regard to the admission of aliens into their territories.

III.

The British and other Governments having already undertaken the clearance of the seas adjacent to their own coasts and also certain parts of the Baltic from mines for the benefit of all nations, the Russian Soviet Government on their part undertake to clear the sea passages to their own ports.

The British Government will give the Russian Soviet Government any information in their power as to the position of mines which will assist them in clearing passages to the ports and shores of Russia.

The Russian Government, like other nations, will give all information to the International Mine Clearance Committee about the areas they have swept and also what areas still remain dangerous. They will also give all information in their possession about the minefields laid down by the late Russian Governments since the outbreak of war in 1914 outside Russian territorial waters, in order to assist in their clearance.

Provided that nothing in this section shall be understood to prevent the Russian Government from taking or require them to disclose any measures they may consider necessary for the protection of their ports.

IV.

Each party may nominate such number of its nationals as may be agreed

segelbara vattenleder, som åtnjutas av fartyg av andra nationaliteter.

Intet i denna artikel skall emellertid medföra någon inskränkning i den parterna tillkommande rätt att vidtaga sådana skyddsåtgärder, som överensstämma med deras respektive lagar, i fråga om utlänningsars tillträde till deras territorier.

III.

Enär brittiska och andra länders regeringar redan i alla nationers intresse verkställt minsvepning i till deras kuster gränsande hav och även i vissa delar av Östersjön, förbinder sig sovjetregeringen för sin del att minsvepa infartslederna till sina hamnar.

Brittiska regeringen skall lämna ryska sovjetregeringen alla tillgängliga upplysningar rörande läget av minfält, som kunna underlätta minsvepningen av sjöfartslederna till ryska hamnar och kuster.

I likhet med andra nationer skall ryska regeringen lämna fullständiga upplysningar till den internationella minsvepningskommissionen rörande svepta områden och för sjöfarten alltjämt riskabla sådana. Den skall även lämna alla tillgängliga upplysningar rörande de av förra ryska regeringarna efter krigsutbrottet 1914 utlagda minfält utanför ryska territorialvatten till underlättande av dessas svepning.

Intet i denna artikel hindrar den ryska regeringen från att vidtaga eller tvingar den att yppa de åtgärder, den kan anse nödvändiga för sina hamnars skydd.

IV.

Vardera parten må utse ett så stort antal av sina landsmän, som enligt tid efter

from time to time as being reasonably necessary to enable proper effect to be given to this Agreement, having regard to the conditions under which trade is carried on in its territories, and the other party shall permit such persons to enter its territories, and to sojourn and carry on trade there, provided that either party may restrict the admittance of any such persons into any specified areas, and may refuse admittance to or sojourn in its territories to any individual who is *persona non grata* to itself, or who does not comply with this Agreement or with the conditions precedent thereto.

Persons admitted in pursuance of this Article into the territories of either party shall, while sojourning therein for purposes of trade, be exempted from all compulsory services whatsoever, whether civil, naval, military or other, and from any contributions whether pecuniary or in kind imposed as an equivalent for personal service and shall have right of egress.

They shall be at liberty to communicate freely by post, telegraph and wireless telegraphy, and to use telegraph codes under the conditions and subject to the regulations laid down in the International Telegraph Convention of St. Petersburg, 1875 (Lisbon Revision of 1908).

Each party undertakes to account for and to pay all balances due to the other in respect of terminal and transit telegrams and in respect of transit letter mails in accordance with the provisions of the International Telegraph Convention and Regulations and of the Convention and Regulations of the Universal Postal Union respectively. The above balances when due shall be paid in the

annan träffad överenskommelse kan anses såsom skäligen nödvändigt för att förläna verkan åt detta avtal med vederbörlig hänsyn till de villkor, enligt vilka handel bedrivs på dess territorier. Den andra parten skall tillåta sådana personer att beträda dess territorier och därstädes vistas och bedriva handel, under förutsättning att båda parterna må begränsa tillträdet för sådana personer till närmare angivna områden och neka tillträde till eller uppehåll inom sina områden för var och en, som är *persona non grata* eller som icke ställer sig detta avtal eller dessförinnan träffade bestämmelser till efterrättelse.

Personer, som i överensstämmelse med denna artikel erhållit tillträde till endera partens område, skola under sin vistelse därstädes för bedrivande av handel vara befriade från varje obligatorisk tjänstgöring, vare sig i marinen, armén eller av civil natur, ävensom från kontributioner av varje slag, vare sig erlagda i penningar eller in natura, som pålagts som vederlag för personlig tjänst, och skola slutligen vara oförhindrade att lämna landet.

De skola äga rätt att fritt korrespondera per post, telegraf eller trådlös telegraf samt att begagna sig av telegraf-coder på de villkor och i enlighet med de bestämmelser, som fastställts i den internationella telegrafkonventionen i St: Petersburg av 1875 (reviderad i Lissabon 1908).

Vardera parten åtager sig att likvidera alla den andra tillkommande saldon för transito-telegram och för telegram med slutlig destination till det andra landet ävensom för transitopost i överensstämmelse med internationella telegrafkonventionens och världspostförningens bestämmelser. Ifrågavarande saldon skola på förfallodagen erläggas i

currency of either party at the option of the receiving party.

Persons admitted into Russia under this Agreement shall be permitted freely to import commodities (except commodities, such as alcoholic liquors, of which both the importation and the manufacture are or may be prohibited in Russia), destined solely for their household use or consumption to an amount reasonably required for such purposes.

V.

Either party may appoint one or more official agents to a number to be mutually agreed upon, to reside and exercise their functions in the territories of the other, who shall personally enjoy all the rights and immunities set forth in the preceding Article and also immunity from arrest and search provided that either party may refuse to admit any individual as an official agent who is *persona non grata* to itself or may require the other party to withdraw him should it find it necessary to do so on grounds of public interest or security. Such agents shall have access to the authorities of the country in which they reside for the purpose of facilitating the carrying out of this Agreement and of protecting the interests of their nationals.

Official agents shall be at liberty to communicate freely with their own Government and with other official representatives of their Government in other countries by post, by telegraph and wireless telegraph in cypher and to receive and despatch couriers with sealed bags subject to a limitation of 3 kilograms per week which shall be exempt from examination.

Telegrams and radiotelegrams of official agents shall enjoy any right of priority over private messages that may

den av de bägge parternas valuta, som den mottagande parten önskar.

Personer, som i enlighet med detta avtal lämnas tillträde till Ryssland, skola äga rätt att importera varor (med undantag för sådana alkoholhaltiga drycker, vilkas försäljning och tillverkning är eller kan bliva förbjuden i Ryssland), avsedda uteslutande för eget hushåll eller egen förbrukning, i sådan mängd som må för ändamålet befinnas skälig.

V.

Vardera parten må tillsätta en eller flera officiella agenter till det antal, varom överenskommelse skall träffas, vilka äga att vistas och utöva sin verksamhet på den andra partens område och vilka skola åtnjuta alla i föregående artikel angivna rättigheter och friheter jämte frihet från arrestering och visitering, under förutsättning att vardera parten må vägra att såsom officiell agent mottaga den, som är *persona non grata*, ävensom äga rätt att av den andra parten påfordra hans återkallande, om det skulle befinnas nödvändigt med hänsyn till allmänt intresse eller allmän säkerhet. Dylika agenter skola äga tillträde till myndigheterna i det land, där de vistas, i syfte att underlätta genomförandet av denna överenskommelse och skydda sina landsmäns intressen.

Officiella agenter skola äga rätt att fritt kommunicera med sin regering och med andra officiella representanter för deras regering i andra länder per post, telegraf eller trådlös telegraf i chiffer samt att mottaga och avsända kurirer med förseglat gods, uppgående till högst tre kilogram per vecka, som skall vara befriat från visitation.

Officiella agents telegram och radiotelegram skola åtnjuta den prioritet framför privattelegram, som i allmänhet medgives utländska regeringars

be generally accorded to messages of the official representatives of foreign Governments in the United Kingdom and Russia respectively.

Russian official agents in the United Kingdom shall enjoy the same privileges in respect of exemption from taxation, central or local, as are accorded to the official representatives of other foreign Governments. British official agents in Russia shall enjoy equivalent privileges, which, moreover, shall in no case be less than those accorded to the official agents of any other country.

The official agents shall be the competent authorities to visa the passports of persons seeking admission in pursuance of the preceding Article into the territories of the parties.

VI.

Each party undertakes generally to ensure that persons admitted into its territories under the two preceding Articles shall enjoy all protection, rights and facilities which are necessary to enable them to carry on trade, but subject always to any legislation generally applicable in the respective countries.

VII.

Both contracting parties agree simultaneously with the conclusion of the present Trade Agreement to renew exchange of private postal and telegraphic correspondence between both countries as well as despatch and acceptance of wireless messages and parcels by post in accordance with the rules and regulations which were in existence up to 1914.

officiella representanter i Förenade Konungariket resp. Ryssland.

Ryska officiella agenter i Förenade Konungariket skola åtnjuta samma privilegier i fråga om befrielse från beskattning — central eller lokal — som medgives andra utländska regeringars officiella representanter. Brittiska officiella agenter i Ryssland skola åtnjuta motsvarande privilegier, vilka i intet avseende skola vara mindre än de, som medgivas något annat lands officiella agenter.

De officiella agenterna skola vara behöriga myndigheter för visering av pass för sådana personer, som i överenstämmelse med föregående artikel söka tillträde till parternas områden.

VI.

Vardera parten förbinder sig att generellt tillförsäkra alla dem, som i enlighet med de två föregående artiklarna lämnats tillträde till dess område, det skydd samt de rättigheter och lättnader, som äro nödvändiga för att sätta dem i tillfälle att bedriva handel, under förutsättning att detta sker i full överensstämmelse med gällande lagstiftning i respektive land.

VII.

Båda parterna förbinda sig att samtidigt med avslutandet av detta handelsavtal återupptaga utbyte av privata post- och telegrafmeddelanden mellan de bägge länderna, liksom även avsändande och mottagande av trådlösa meddelanden och postpaket i enlighet med de bestämmelser, som voro gällande intill år 1914.

VIII.

Passports, documents of identity, Powers of Attorney and similar documents issued or certified by the competent authorities in either country for the purpose of enabling trade to be carried on in pursuance of this Agreement shall be treated in the other country as if they were issued or certified by the authorities of a recognised foreign Government.

IX.

The British Government declares that it will not initiate any steps with a view to attach or to take possession of any gold, funds, securities or commodities not being articles identifiable as the property of the British Government which may be exported from Russia in payment for imports or as securities for such payment, or of any movable or immovable property which may be acquired by the Russian Soviet Government within the United Kingdom.

It will not take steps to obtain any special legislation not applicable to other countries against the importation into the United Kingdom of precious metals from Russia whether specie (other than British or Allied) or bullion or manufactures or the storing, analysing, refining, melting, mortgaging or disposing thereof in the United Kingdom, and will not requisition such metals.

X.

The Russian Soviet Government undertakes to make no claim to dispose in any way of the funds or other property of the late Imperial and Provisional

VIII.

Pass, identitetsintyg, fullmakter och liknande handlingar, som utfärdats eller bestyrkts av behöriga myndigheter i vardera landet i syfte att möjliggöra bedrivande av handel i överensstämmelse med denna överenskommelse, skola äga samma vitsord i det andra landet, som om de vore utfärdade eller bestyrkta av en erkänd utländsk regerings myndighet.

IX.

Den brittiska regeringen förklarar, att den ej skall vidtaga åtgärder i syfte att belägga med kvarstad eller taga i besittning guld, penningmedel, säkerheter eller varor, vilka icke kunna identifieras som den brittiska regeringens egendom, och vilka kunna komma att exporteras från Ryssland såsom betalning för import eller som säkerhet för dylik betalning, ej heller fast eller lös egendom, som kan komma att förvärfvas av den ryska sovjetregeringen inom Förenade Konungariket.

Brittiska regeringen kommer vidare icke att vidtaga åtgärder till genomförande av någon på andra länder icke tillämplig särskild lagstiftning mot import till Förenade Konungariket från Ryssland av ädla metaller, vare sig myntade (i andra mynt än Englands eller de allierades) eller i tackor eller i förädlad form, ej heller mot lagring, analysering, raffinering, smältning, pantsättning eller avyttring därav i Förenade Konungariket samt att icke rekquisitionera dylika metaller.

X.

Ryska sovjetregeringen förbinder sig att icke på något sätt göra anspråk på egendom i England, tillhörande den förra kejserliga eller den provisoriska

Russian Governments in the United Kingdom. The British Government gives a corresponding undertaking as regards British Government funds and property in Russia. This Article is not to prejudice the inclusion in the general Treaty referred to in the Preamble of any provision dealing with the subject matter of this Article.

Both parties agree to protect and not to transfer to any claimants pending the conclusion of the aforesaid Treaty any of the above funds or property which may be subject to their control.

XI.

Merchandise, the produce or manufacture of one country imported into the other in pursuance of this Agreement shall not be subjected therein to compulsory requisition on the part of the Government or of any local authority.

XII.

It is agreed that all questions relating to the rights and claims of nationals of either party in respect of Patents, Trade Marks, Designs and Copyrights in the territory of the other party shall be equitably dealt with in the Treaty referred to in the Preamble.

XIII.

The present Agreement shall come into force immediately and both parties shall at once take all necessary measures to give effect to it. It shall continue in force unless and until replaced by the Treaty contemplated in the Preamble so long as the conditions laid down both in the Articles of the Agreement and in the Preamble are observed by both sides. Provided that at any time after the ex-

ryska regeringen. Brittiska regeringen lämnar en motsvarande förbindelse beträffande brittiska regeringen tillhöriga penningmedel och egendom i Ryssland. Denna artikel är icke avsedd att prejudicera intagandet av ytterligare bestämmelser rörande den i denna artikel behandlade fråga uti det allmänna fördrag, vartill hänvisas i inledningen.

Bägge parterna förbinda sig att i avaktan på avslutandet av förutnämnda fördrag skydda och icke till någon, som gör anspråk därpå, överlåta några av förutnämnda penningmedel eller egendom, som kunna befinna sig under deras kontroll.

XI.

Ettdera landets handelsvaror, produkter eller tillverkningar, som importerats till det andra i enlighet med detta avtal, skola icke där vara underkastade tvångsrekvisition från regeringens eller någon lokal myndighets sida.

XII.

Alla frågor rörande endera partens undersåtars rättigheter och anspråk med avseende å patent, varumärken, mönster eller förlagsrätt inom den andra partens territorium, skola göras till föremål för rättvis uppgörelse i det i inledningen omnämnda fördraget.

XIII.

Detta avtal skall omedelbart träda i kraft och båda parterna skola genast vidtaga erforderliga åtgärder för dess verkställande. Det skall äga giltighet, så framåt icke och till dess det ersättes av det i inledningen omnämnda fördraget, dock under förutsättning att de i avtalets artiklar och inledning stadgade villkor iakttagas å ömse sidor. När som helst efter utgången av tolv månader från det

piration of twelve months from the date on which the Agreement comes into force either party may give notice to terminate the provisions of the preceding Articles, and on the expiration of six months from the date of such notice those Articles shall terminate accordingly.

Provided also that if as the result of any action in the Courts of the United Kingdom dealing with the attachment or arrest of any gold, funds, securities, property or commodities not being identifiable as the exclusive property of a British subject, consigned to the United Kingdom by the Russian Soviet Government or its representatives judgment is delivered by the Court under which such gold, funds, securities, property or commodities are held to be validly attached on account of obligations incurred by the Russian Soviet Government or by any previous Russian Government before the date of the signature of this Agreement, the Russian Soviet Government shall have the right to terminate the Agreement forthwith.

Provided also that in the event of the infringement by either party at any time of any of the provisions of this Agreement or of the conditions referred to in the Preamble, the other party shall immediately be free from the obligations of the Agreement. Nevertheless it is agreed that before taking any action inconsistent with the Agreement the aggrieved party shall give the other party a reasonable opportunity of furnishing an explanation or remedying the default.

It is mutually agreed that in any of the events contemplated in the above provisos, the parties will afford all necessary facilities for the winding up in accordance with the principles of the Agreement of any transactions already entered into thereunder, and for the

datum räknat, då avtalet träder i kraft, kunna parterna uppsäga de i föregående artiklar upptagna bestämmelserna, och efter förloppet av sex månader från dagen för sådan uppsägning skola dessa artiklar i överensstämmelse därmed upphöra att gälla.

Ryska sovjetregeringen skall äga rätt att omedelbart frånträda avtalet, därest såsom resultat av inför engelsk domstol anhängiggjord talan rörande kvarstad eller beslag av guld, penningmedel, säkerheter, egendom eller varor, som ej kunna identifieras såsom egendom, utslutande tillhörande brittisk undersäte och som konsignerats till det Förenade Konungariket av den ryska sovjetregeringen eller dess representanter, beslut meddelas av domstolen, varigenom ifrågavarande guld, penningmedel, säkerheter, egendom eller varor förklaras hava rättsgiltigt belagts med kvarstad eller beslagtagits på grund av förbindelser, ådragna av ryska sovjetregeringen eller någon tidigare rysk regering före dagen för detta avtals undertecknande.

I fall av överträdelser från någondera partens sida av bestämmelserna i detta avtal eller av de villkor, vartill hänvisas i inledningen, skall den andra parten omedelbart vara fri från de skyldigheter, som åligga densamma enligt avtalet. Innan någon med avtalet icke överensstämmande åtgärd vidtages, är det emellertid överenskommet, att den förfördelade parten skall lämna den andra tillfälle att avgiva förklaring eller gottgöra överträdelser.

Det överenskommes ömsesidigt, att i samtliga här ovan berörda fall parterna skola underlätta avvecklingen — i överensstämmelse med detta avtals grunder — av de transaktioner som redan ingåtts jämlikt detsamma ävensom avflyttningen från deras territorier av den

withdrawal and egress from their territories of the nationals of the other party and for the withdrawal of their movable property.

As from the date when six months' notice of termination shall have been given under this Article, the only new transactions which shall be entered into under the Agreement shall be those which can be completed within the six months. In all other respects the provisions of the Agreement will remain fully in force up to the date of termination.

XIV.

This Agreement is drawn up and signed in the English language. But it is agreed that as soon as may be a translation shall be made into the Russian language and agreed between the Parties. Both texts shall then be considered authentic for all purposes.

Declaration of Recognition of Claims.

At the moment of signature of the preceding Trade Agreement both parties declare that all claims of either party or of its nationals against the other party in respect of property or rights or in respect of obligations incurred by the existing or former Governments of either country shall be equitably dealt with in the formal general Peace Treaty referred to in the Preamble.

In the meantime and without prejudice to the generality of the above stipulation the Russian Soviet Government declares that it recognises in principle that it is liable to pay compensation to private persons who have supplied goods or services to Russia for

andra partens undersåtar med deras flyttbara egendom.

Från det datum, då sex månaders uppsägning verkställts i enlighet med denna artikel, må endast sådana i överensstämmelse med avtalet vidtagna nya transaktioner inledas, som kunna fullföljas under loppet av dessa sex månader. I alla andra avseenden skola avtalets bestämmelser äga gällande kraft intill datum för upphörandet.

XIV.

Detta avtal är avfattat på engelska språket. Men det är överenskommet, att en av parterna godkänd översättning av detsamma skall göras till ryska språket snarast möjligt. Bägge texterna skola därefter anses autentiska i alla avseenden.

Förklaring rörande erkännande av fordringar.

Vid undertecknandet av ovanstående handelsavtal förklara båda parterna, att alla fordringar från endera partens eller dess undersåtars sida hos den andra parten med avseende på egendom eller rättigheter eller förpliktelser, åvilande nuvarande eller tidigare regeringar i ettdera landet skola bli föremål för rättvis uppgörelse i det slutliga allmänna fredsfördrag, vartill hänvisas i inledningen.

I avvaktan härpå och utan att prejudicera allmängiltigheten av ovanstående bestämmelse förklarar ryska sovjetregeringen, att den i princip erkänner sig skyldig att erlagga ersättning till de privatpersoner, som levererat varor eller fullgjort tjänster till

which they have not been paid. The detailed mode of discharging this liability shall be regulated by the Treaty referred to in the Preamble.

The British Government hereby makes a corresponding declaration.

It is clearly understood that the above declarations in no way imply that the claims referred to therein will have preferential treatment in the aforesaid Treaty as compared with any other classes of claims which are to be dealt with in that Treaty.

Ryssland, för vilka de icke erhållit betalning. Sättet för fullgörandet av denna skyldighet skall närmare bestämmas i det i inledningen omförmälda fördraget.

Den brittiska regeringen avger motsvarande förbindelse.

Ovanstående förklaringar innebära ingalunda att däri omnämnda fordringar skola vid behandling i nämnda fördrag äga förmånsrätt i jämförelse med andra i sagda fördrag berörda slag av fordringar.

Bil. litt. B.

Autentisk text.

*Översättning till svenska.
(Utkast.)*

Abkommen zwischen der Deutschen Regierung und der Russischen Sozialistischen Föderativen Sowjetrepublik.

Överenskommelse mellan Tyska Regeringen och Ryska Socialistiska Federativa Sovjet-Republiken.

Die Deutsche Regierung und die Russische Sozialistische Föderative Sowjet-Republik von dem Wunsche beseelt, dem Frieden zwischen Deutschland und Russland zu dienen und in gegenseitigem Wohlwollen das Gedeihen beider Völker zu fördern, schliessen das folgende vorläufige Abkommen:

Besjälade av önskan att tjäna freden mellan Ryssland och Tyskland och genom ömnesidigt tillmötesgående främja de båda folkens bästa hava Ryska Socialistiska Federativa Sovjet-Republikens regering och Tysklands regering avslutat följande provisoriska överenskommelse:

Artikel I.

Artikel I.

Das Tätigkeitsgebiet der bereits bestehenden beiderseitigen Delegationen für Kriegsgefangenenfürsorge wird dahin erweitert, dass sie mit der Wahrnehmung der Interessen ihrer Staatsangehörigen betraut werden. Den beiderseitigen Delegationen werden zur Pflege der Wirtschaftsbeziehungen zwischen ihren Ländern Handelsvertretungen angegliedert. Bis zur vollständigen Wiederaufnahme der normalen Beziehungen führen die Delegationen die Bezeichnung »Deutsche Vertretung in Russland« und »Vertretung der Russischen Sozialistischen Föderativen Sowjet-Republik in Deutschland«. Die Vertretungen haben ihren Sitz in Moskau bzw. in Berlin.

Verksamhetsområdet för bägge parternas redan existerande delegationer för omvårdnad om krigsfångar utvidgas därhän, att åt dem uppdrages tillvaratagande av respektive länders medborgares intressen. Till delegationerna anslutas handelsrepresentationer för handhavandet av de ekonomiska förbindelserna mellan de bägge länderna. Intill ett fullständigt återupptagande av normala förbindelser skola delegationerna bära benämningen: »Tyska representationen i Ryssland« och »Ryska Socialistiska Federativa Sovjet-Republikens representation i Tyskland«. Representationernas uppehållsorter äro Moskva resp. Berlin.

Die Vertretung der R.S.F.S.R. in Deutschland ist als die einzige Vertretung des Russischen Staates in Deutschland zu betrachten.

R. S. F. S. R:s representation i Tyskland skall betraktas som ryska statens enda representation i Tyskland.

Artikel II.

Der Leiter der Vertretung genießt die Vorrechte und Befreiungen der Chefs beglaubigter Missionen. Bis zu einer anderweitigen Vereinbarung geniessen ferner zunächst sieben Mitglieder der Vertretung die Vorrechte und Befreiungen der Mitglieder beglaubigter Missionen, soweit sie nicht Angehörige des Aufenthaltsstaates sind.

Bezüglich der bei den Vertretungen beschäftigten Personen, die nicht Angehörige des Aufenthaltsstaates sind, verpflichten sich die beiden Regierungen, die geeigneten Verwaltungsmassnahmen zu treffen, damit

1. Haussuchungen nur unter Benachrichtigung der Zentralbehörde für Auswärtige Angelegenheiten des Aufenthaltsstaates und soweit nicht Gefahr im Verzuge ist, im Beisein eines Beauftragten dieser Behörde und eines Beauftragten der Vertretung stattfinden,

2. Festnahmen und Verhaftungen der Zentralbehörde für Auswärtige Angelegenheiten des Aufenthaltsstaates sofort mitgeteilt werden, die ihrerseits den Leiter der Vertretung spätestens innerhalb 24 Stunden nach der Festnahme oder Verhaftung davon benachrichtigen wird,

3. diese Personen, sowie die Mitglieder ihrer Familien von öffentlich-rechtlichen Arbeitspflichten jeglicher Art sowie von Militär- und Kriegslasten verschont bleiben.

Artikel III.

Jede Regierung wird sich dafür einsetzen, dass die Vertretung des anderen Teiles geeignete Amtsräume, und dass ihr Leiter sowie ihr Personal geeignete Wohnräume erhalten. Ferner verpflichtet sie sich, zur Beschaffung des für den

Artikel II.

Cheferna för representationerna åtnjuta samma rättigheter och förmåner som cheferna för ackrediterade beskickningar. Intill avslutandet av särskild överenskommelse skola tills vidare sju medlemmar av respektive representationer — såvitt de ej äro undersåtar i den stat, där representationen uppehåller sig — åtnjuta ackrediterade beskickningsmedlemmars rättigheter och förmåner.

Vad beträffar de hos representationerna sysselsatta personer, som icke äro undersåtar i det land, där representationen vistas, förbinda sig bägge regeringarna att vidtaga lämpliga administrativa åtgärder, på det att:

1) husundersökningar företagas hos dem endast efter meddelande därom till den centrala utrikesledningen i det land, där representationen vistas, och likaså, såvida dröjsmål ej är förenat med fara, i närvaro av ett ombud för nämnda myndighet och ett ombud för representationen;

2) anhållande eller häkningsåtgärd omedelbart meddelas den centrala utrikesledningen i det land, där representationen uppehåller sig, varvid denna å sin sida senast inom 24 timmar efter anhållandet eller häktningen här om meddelar chefen för representationen;

3) nämnda personer liksom ock medlemmar av deras familjer befrias från allmän arbetsplikt av varje slag liksom även från varje slags militära skyldigheter och onera.

Artikel III.

Vardera regeringen vidtager nödiga åtgärder för att den andra partens representation må erhålla lämpliga ämbetslokaler samt bostad för beskickningens chef och personal. Dessutom förbinda sig regeringarna att

Betrieb der Vertretung notwendigen Materials jeglichen Beistand zu leisten.

på allt sätt medverka till att för representationens verksamhet nödiga materialier kunna erhållas.

Artikel IV.

Die Deutsche Vertretung in Russland ist berechtigt, die zur Aufrechterhaltung ihres Amtsbetriebes, sowie zur Unterhaltung ihrer Räumlichkeiten notwendigen Materialien, desgleichen die für den Unterhalt des deutschen Personals notwendigen Lebensmittel und Bedarfsartikel bis 40 kg. pro Person und Monat zoll- und abgabefrei einzuführen.

Die Einfuhrgenehmigung wird von der russischen Vertretung im Lieferlande bei Vorlage eines Inhaltsverzeichnisses erteilt, welches in Deutschland vom Auswärtigen Amt, in anderen Ländern von den dortigen deutschen Vertretern beglaubigt sein muss.

Artikel V.

Die Leiter der Vertretungen sind bei der Zentralbehörde des Aufenthaltsstaates für Auswärtige Angelegenheiten beglaubigt. Die Vertretungen verkehren mit ihr, in Handelsangelegenheiten auch mit den übrigen Zentralbehörden unmittelbar.

Artikel VI.

Die Vertretungen erhalten folgende konsularische Befugnisse:

1. Wahrnehmung der Interessen ihrer Staatsangehörigen nach Massgabe völkerrechtlichen Herkommens,
2. Ausstellung von Pässen, Personalausweisen und Sichtvermerken,
3. Aufnahme, Legalisation und Beglaubigung von Urkunden.

Die beiden vertragschliessenden Teile verpflichten sich, in sofortige Verhandlungen über den Abschluss eines Ab-

Artikel IV.

Tyska representationen i Ryssland är berättigad att utan tull eller andra pålagor införa materialier, som äro nödvändiga för dess ämbetsverksamhet och för underhåll av dess lokaler, ävensom för den tyska personalens underhåll erforderliga livsmedel och förbrukningsartiklar intill en kvantitet av 40 kilogram per person och månad.

Införseltillstånd skall meddelas av den ryska representationen i det land, varifrån nämnda föremål utföras, efter företeende av förteckning på försändelsernas innehåll, vilken förteckning skall vara bestyrkt i Tyskland av utrikesministeriet och i andra länder av därvarande tyska representationer.

Artikel V.

Representationernas chefer äro ackrediterade vid den centrala utrikesledningen i det land, vari vederbörande representation befinner sig. Representationerna stå i förbindelse med denna myndighet och i handelsangelägenheter även direkt med andra centrala myndigheter.

Artikel VI.

Representationerna erhålla följande konsulara befogenheter:

- 1) tillvaratagande av sina medborgares intressen i enlighet med gällande folkrättslig praxis;
- 2) utfärdande av pass, legitimationsbevis och viseringar;
- 3) upptagande, legaliserande och bestyrkande av handlingar.

De bägge fördragsslutande parterna förbinda sig att omedelbart träda i underhandlingar om avslutande av en

kommens, betreffend die Beurkundung des Personenstandes und die Eheschliessung, einzutreten.

Artikel VII.

Jede Vertretung hat Anspruch auf Benutzung der Funkstationen und öffentlichen Posteinrichtungen zum ungehinderten amtlichen Verkehr ihrer Regierung und den Vertretungen ihrer Regierung in anderen Ländern in offener und chiffrierter Sprache, ferner auf Kurierverkehr nach besonderer Vereinbarung.

Artikel VIII.

Bis zum Abschluss eines Vertrages, der die Rechte der beiderseitigen Staatsangehörigen grundsätzlich regelt, gelten die folgenden Bestimmungen:

1. Für die in Deutschland befindlichen russischen Kriegsgefangenen und Zivilinternierten bleibt es bei den Bestimmungen des Abkommens vom 19. April 1920, des Ergänzungsabkommens vom 7. Juli 1920 und des Ergänzungsabkommens vom heutigen Tage. Im übrigen werden die in Deutschland befindlichen russischen Staatsangehörigen hinsichtlich ihrer Person und des Eigentums nach Massgabe des Völkerrechts und der allgemeinen deutschen Gesetze behandelt.

2. Die bei Abschluss dieses Abkommens sich auf dem Gebiete der R.S.F.S.R. aufhaltenden deutschen Staatsangehörigen behalten als ehemalige Kriegsgefangene oder Zivilinternierte die aus dem Ergänzungsabkommen vom heutigen Tage hervorgehenden Rechte.

3. Für die deutschen Staatsangehörigen, die sich zu Handelszwecken gemäss diesem Abkommen und unter Beachtung der passgesetzlichen Vorschriften auf das Gebiet des anderen Teiles

överenskommelse angående bestyrkande av civilstånduppgifter och äktenskaps ingående.

Artikel VII.

Vardera representationen har rättighet att begagna sig av radiostationerna och postverket för ohindrad officiell förbindelse med sin regering eller sin regerings representationer i andra länder öppet eller i chiffer liksom även att sända och mottaga kurirer enligt särskild överenskommelse.

Artikel VIII.

Intill avslutandet av ett avtal, som slutgiltigt reglerar bägge staternas medborgares rättigheter, gälla följande stadganden:

1) För ryska krigsfångar och internerade civilpersoner, som befinna sig i Tyskland, förbli i gällande kraft stadgandena i överenskommelsen av den 19 april 1920, tilläggsöverenskommelsen av den 7 juli 1920 och tilläggsöverenskommelsen av denna dags datum. I övrigt skola de ryska medborgare, som befinna sig i Tyskland, med hänsyn till person och egendom behandlas i enlighet med folkrätt och allmän tysk lag.

2) Tyska medborgare, som vid tidpunkten för avslutandet av denna överenskommelse befinna sig på R. S. F. S. R:s territorium, förbli i egeenskap av f. d. krigsfångar eller internerade civilpersoner i åtnjutande av de rättigheter, som följa av den denna dag avslutade tilläggsöverenskommelsen;

3) R. S. F. S. R. garanterar de tyska medborgare, som i handelsangelägenheter på grund av denna överenskommelse och med iakttagande av passbestämmelserna begiva sig till dess

begeben, wird die Unverletzlichkeit ihres gesamten mitgeführten, sowie des in Russland erworbenen Eigentums durch die R.S.F.S.R. gewährleistet sofern der Erwerb und die Verwendung derselben den mit den zuständigen Organen der R.S.F.S.R. besonders getroffenen Vereinbarungen entspricht. Die Unverletzlichkeit dieses Eigentums wird durch besondere Schutzbriefe der R.S.F.S.R. sichergestellt, sofern nicht gegen den Inhaber des Schutzbriefes Ansprüche aus Rechtsgeschäften geltend gemacht werden, die er mit der R.S.F.S.R. nach Abschluss dieses Abkommens eingegangen ist.

Artikel IX.

Die Russische Regierung gestattet den Personen, welche die deutsche Staatsangehörigkeit besessen, aber verloren haben, sowie ihren Ehefrauen und Kindern die Ausreise, wenn damit die Uebersiedelung nach Deutschland nachweislich verbunden wird.

Artikel X.

Die Deutsche Regierung gewährleistet den russischen Schiffen und die Russische Regierung den deutschen Schiffen in ihren Territorialgewässern und Häfen die Behandlung nach völkerrechtlichem Herkommen. Soweit hiernach russischen Schiffen, die dem Handelsverkehr dienen, in Bezug auf Schifffahrtsabgaben, als Staatsschiffen etwa besondere Vorrechte eingeräumt werden, sichert die Russische Regierung den deutschen Kauffahrteischiffen gleiche Vorrechte zu.

In jedem Falle kann jedoch ein Schiff eines vertragschliessenden Teiles in den Häfen des anderen Teiles für solche Geldansprüche haftbar gemacht werden, die mit diesem Schiff in unmittelbarem Zusammenhange stehen, wie z. B. Ha-

territorium, oantastlighet för all av dem medförd eller i Ryssland förvärvad egendom, för så vitt densamma förvärvande och användande står i överensstämmelse med de särskilda överenskommelser, som avslutats med R. S. F. S. R:s vederbörliga organ. Dylik egendoms oantastlighet garanteras genom särskilda skyddsbrev av R. S. F. S. R., för så vitt mot innehavare av skyddsbrev icke framställas krav, som följa av rättsavtal, ingångna av honom med R. S. F. S. R. efter avslutandet av föreliggande överenskommelse.

Artikel IX.

Ryska regeringen tillåter personer, som haft tyskt medborgarskap men förlorat detsamma liksom även deras hustrur och barn att lämna Ryssland, om deras avresa bevisligen företages för överflyttning till Tyskland.

Artikel X.

Tyska regeringen tillförsäkrar ryska fartyg och ryska regeringen tyska fartyg i respektive staters territorialvatten och hamnar behandling i enlighet med folkrättslig praxis. Om ryska fartyg i handelsfart såsom statliga beviljas särskilda förmåner beträffande fartygsavgifter, tillförsäkrar ryska regeringen tyska handelsfartyg samma förmåner.

I varje fall kan fartyg, tillhörande endera av de fördragsslutande parterna i den andra partens hamnar beläggas med kvarstad för penningkrav, som står i omedelbart samband med fartyget i fråga, såsom t. ex. för hamnumgälder, re-

fengebühren, Reparatorkosten, Ersatzausprüche aus Schiffskollisionen.

Artikel XI.

Beide Regierungen ergreifen sofort alle Massnahmen, um die baldige Wiederaufnahme des öffentlichen Post-, Telegraphen- und Funkverkehrs zu ermöglichen und diesen Verkehr durch besondere Vereinbarungen sicher zu stellen.

Artikel XII.

Die Deutsche Vertretung in Russland nimmt durch ihre Handelsvertretung die wirtschaftlichen Interessen des Deutschen Reiches und seiner Angehörigen wahr.

Die Russische Handelsvertretung in Deutschland ist als staatliche Handelsstelle für den Rechtsverkehr auf deutschem Gebiete als legitimierte Vertreterin der Russischen Regierung anzusehen. Diese erkennt alle Rechtshandlungen als für sie verbindlich an, die entweder der Leiter der Vertretung oder der Leiter der Handelsvertretung oder endlich die von einer dieser beiden Personen bevollmächtigten Beauftragten vornehmen.

Artikel XIII.

Die Russische Regierung verpflichtet sich, mit deutschen Staatsangehörigen, deutschen Firmen und deutschen juristischen Personen Rechtsgeschäfte auf dem Gebiete der R. S. F. S. R. und der mit ihr durch einen staatlich festgesetzten Import- und Exportplan verbundenen Staaten nur mit Schiedsgerichtsklauseln abzuschliessen. Für die in Deutschland abgeschlossenen Rechtsgeschäfte und deren wirtschaftliches Ergebnis unterwirft sich die Russische Regierung den deutschen Gesetzen, für privatrechtliche Verbindlichkeiten der deutschen Gerichtsbarkeit und Zwangs-

parationskostnader och ersättningskrav på grund av kollision.

Artikel XI.

Bägge regeringarna vidtaga omedelbart alla åtgärder för att snarast möjliggöra återupprättande av allmänna post-, telegraf- och radiotelegrafförbindelser och för att genom särskilda överenskommelser säkerställa dessa förbindelser.

Artikel XII.

Den tyska representationen i Ryssland tillvaratager genom sin handelsrepresentation tyska statens och tyska medborgares ekonomiska intressen.

Den ryska handelsrepresentationen i Tyskland skall såsom statligt handelsorgan för rättsliga avtal på tyskt territorium betraktas som laglig representation för ryska regeringen. Denna senare förklarar för sig bindande alla de rättshandlingar, som företagas av chefen för representationen eller av ledaren för handelsrepresentationen eller slutligen av den person, som befullmäktigats av endera av dessa två representanter.

Artikel XIII.

Ryska regeringen förbinder sig att med tyska undersåtar, firmor och juridiska personer avsluta affärsavtal inom R. S. F. S. R:s eller de staters territorium, vilka äro förbundna med Ryssland genom en statligt fastställd import- och exportplan, allenast med förbehåll om tillämpande av skiljedomsförfarande. Beträffande i Tyskland slutna affärsavtal och deras ekonomiska verkningar underkastar sig ryska regeringen de tyska lagarna, dock att i fråga om privatsrättsliga förbindelser det tyska domstols- och exekutivförfarandet skall tillämpas endast för såvitt det gäller

vollstreckung jedoch nur, soweit es sich um Verbindlichkeiten aus Rechtsgeschäften mit deutschen Staatsangehörigen, deutschen Firmen und deutschen juristischen Personen handelt, die nach Abschluss dieses Abkommens eingegangen sind. Unberührt bleibt das Recht der Russischen Regierung, auch die in Deutschland abgeschlossenen Rechtsgeschäfte mit der Schiedsgerichtsklausel zu versehen.

Im übrigen geniesst das Eigentum der Russischen Regierung in Deutschland den herkömmlichen völkerrechtlichen Schutz. Insbesondere unterliegt es hinsichtlich aller nicht vom Absatz 1 betroffenen Fälle nicht der deutschen Gerichtsbarkeit und Zwangsvollstreckung.

Artikel XIV.

Die beiderseitigen Vertretungen sind berechtigt, die zur Durchführung ihrer wirtschaftlichen Aufgaben erforderlichen Sachverständigen hinzuzuziehen.

Die ausführlich zu begründenden Anträge auf Zulassung von Sachverständigen sind von der Zentralbehörde bei der Vertretung des anderen Staates zu stellen und sollen mit besonderer Beschleunigung erledigt werden.

Artikel XV.

Die beiderseitigen Vertretungen und die bei ihnen beschäftigten Personen haben sich bei ihrer Tätigkeit streng auf die ihnen nach diesem Abkommen zufallenden Aufgaben zu beschränken. Insbesondere sind sie verpflichtet, sich jeder Agitation oder Propaganda gegen die Regierung oder die staatlichen Einrichtungen des Aufenthaltsstaates zu enthalten.

förbindelser, som följa av avtal med tyska undersåtar, firmor och juridiska personer, ingångna efter avslutandet av denna överenskommelse. Ryska regeringens rätt att i rättsavtal, ingångna i Tyskland, intaga förbehåll om tillämpning av skiljedomsförfarande kvarstår oberörd.

I övrigt åtnjuter ryska regeringens egendom i Tyskland skydd enligt vedertagen folkrätt. Speciellt är den undandragen tyskt domstols- och exekutivförfarande i alla de fall, som icke avses i första stycket av denna artikel.

Artikel XIV.

Bägge parternas representationer äro berättigade att tillkalla för utförandet av deras ekonomiska uppgifter erforderliga sakkunniga.

Framställning om inresetillstånd för sakkunniga skola i detalj motiveras och av representationen för vederbörande land riktas till den centrala utrikesledningen. Dessa framställningar skola behandlas med särskild skyndsamhet.

Artikel XV.

Bägge parternas representationer och hos dem anställda personer äro förpliktade att strängt begränsa sig till de uppgifter, som på grund av denna överenskommelse tillkomma dem. Särskilt äro de förpliktade att avhålla sig från varje slags agitation eller propaganda mot regeringen eller statsinstitutionerna i det land, vari de befinna sig.

Artikel XVI.

Bis zum Abschluss eines künftigen Handelsvertrages soll dieses Abkommen die Grundlage der wirtschaftlichen Beziehungen der beiden Länder bilden und im Geiste gegenseitigen Wohlwollens zur Förderung der wirtschaftlichen Beziehungen ausgelegt werden.

Artikel XVII.

Dieses Abkommen tritt mit dem Tage der Unterzeichnung in Kraft.

Das Abkommen kann von jedem Teile mit einer Frist von drei Monaten gekündigt werden.

Wird das gekündigte Abkommen nicht durch ein anderes Abkommen ersetzt, so ist jeder der vertragschliessenden Teile berechtigt, nach Ablauf der Kündigungsfrist zur Abwicklung der bereits eingeleiteten Handelsgeschäfte eine aus fünf Mitgliedern bestehende Kommission einzusetzen. Die Kommissionsmitglieder gelten als Agenten ohne diplomatischen Charakter und haben die Abwicklung der Geschäfte längstens innerhalb von sechs Monaten nach Ablauf dieses Vertrages zu erledigen.

Artikel XVI.

Intill avslutandet av ett kommande handelsavtal skall föreliggande överenskommelse tjäna som grundval för de ekonomiska förbindelserna mellan de bägge parterna och tolkas i en anda av ömsesidig välvilja i och för befästade av de ekonomiska förbindelserna.

Artikel XVII.

Föreliggande överenskommelse träder i kraft å dagen för dess under-tecknande.

Överenskommelsen kan av vardera parten uppsägas med en frist av tre månader.

Ifall endera parten uppsäger överenskommelsen och densamma icke ersättes med någon ny, äger vardera av de fördragsslutande parterna rätt att efter utgången av den ovan nämnda uppsägningsfristen tillsätta en kommission av fem ledamöter för avveckling av redan inledda handelsuppställningar. Kommissionens ledamöter skola betraktas som agenter utan diplomatisk ställning och skola avsluta avvecklingen av affärerna senast inom sex månader från den tidpunkt, då föreliggande avtal upphört att gälla.

Bil. litt. C.

Autentisk text.

Översättning till norska.

**Preliminary Agreement between Norway
and Russia.**

September 2nd 1921.

The Royal Norwegian Government and the Government of the Russian Socialist Federative Soviet Republic, who are both desirous that — pending the re-establishment of normal diplomatic relations — trade and commerce between the two countries should be forthwith resumed, have concluded the following Preliminary Agreement, viz.:

Article I.

1. The Norwegian Government agrees to grant free admittance to a Delegation of the R. S. F. S. R. Government, consisting of one or several authorized official representatives (head of the Delegation and his official assistants) and several trade agents and their staff of secretaries, experts, translators, clerks, etc. The R. S. F. S. R. Government, on the same conditions, grants admission to a Delegation of the Norwegian Government.

The number of official representatives and trade agents shall be mutually agreed upon.

2. Provisionally the number of the members of each Delegation, together with the said staff, coming from Norway and Russia, respectively, is fixed at 20, this number being subject to increase by mutual agreement.

**Foreløbig overenskomst mellem Norge
og Russland.**

Den 2 september 1921.

Den Kgl. Norske Regjering og den Russiske Socialistiske Føderative Sovjet-Republiks Regjering, som — i påvente av gjenoptagelsen av normale diplomatiske forbindelser — begge ønsker, at handelsforbindelsen mellem de to land straks må bli gjenoptatt, har avsluttet følgende foreløbige overenskomst:

Artikkel I.

1. Den norske regjering samtykker i å tilstå fri adgang for en delegasjon for den R. S. F. S. R.'s regjering, bestående av en eller flere bemyndigede offisielle representanter (delegasjonens chef og dennes offisielle medhjelpere) og endel handelsagenter samt deres stab av sekretærer, sakkyndige, translatører, kontorister etc. Den R. S. F. S. R.'s regjering tilstaar på samme betingelser adgang for en delegasjon for den norske regjering.

Antallet av offisielle representanter og handelsagenter skal fastsettes ved gjensidig avtale.

2. Inntil videre fastsettes antallet av medlemmene av hver delegasjon, inklusive den nevnte stab, som sendes henholdsvis fra Norge og fra Russland, til 20, hvilket antall kan forøkes ved gjensidig overenskomst.

3. The heads of the Delegations of both countries will have quality and full power to act in the name of their Governments.

4. The official Delegation of the R. S. F. S. R. in Norway should be regarded as the only representative of the Russian State.

5. If either of the contracting parties should want to appoint any of the said trade agents to reside and carry out the functions ordinarily performed by consular officers — according to the present agreement — at places outside of the capital of the respective country, they may do so subject to the approval in each case of the other party.

Article II.

1. The official representatives and trade agents enjoy immunity of person, domicile and private property, and shall be exempted from all compulsory obligations and services whatsoever, whether civil, naval, military or other, and from any contributions imposed as an equivalent for personal service. They shall be free of any central or local taxation and enjoy all other privileges of that kind which are granted to the official representatives of other foreign governments, and shall have the right of egress.

2. The respective Governments will extend to members of the staffs of the respective Delegations, including persons already domiciliated in the respective country, the same liberality as is under equal circumstances usually, in conformity with the law of nations, accorded to the staffs of diplomatic missions.

3. The official representatives of both countries shall have the right to use the flag and other official emblems establis-

3. Chefene for hvert av de to lands delegasjoner skal ha den fulle bemyndigelse til å handle i sine regjeringers navn.

4. Den R. S. F. S. R.'s offisielle delegasjon i Norge skal betraktes som den russiske stats eneste representant.

5. Skulde nogen av de kontraherende parter ønske å opnevne nogen av de nevnte handelsagenter til på steder utenom det annet lands hovedstad — overensstemmende med nærværende overenskomst — å ta opphold og utføre forretninger, som vanligvis besørges av konsulære tjenstemenn, skal dette kunne gjøres, forutsatt at den annen part i hvert enkelt tilfelle gir sitt samtykke.

Artikkel II.

1. De offisielle representanter og handelsagenter nyter immunitet med hensyn til person, bopæl og privateiendom og skal være fritatt for alle tvungne pålegg og tjenester av hvilkensomhelst art, det være sig civile, sjømilitære, militære eller andre, og for vilkesomhelst kontribusjoner, som pålegges i stedet for personlige tjenester. De skal være fritatt for alle stats- og kommuneskatter og skal nyte alle andre privilegier av den slags, som tilståes andre fremmede regjeringers offisielle representanter, og de skal ha rett til egress.

2. De respektive regjeringer vil likeoverfor medlemmene av de respektive delegasjoners staber, heri innbefattet personer, som allerede er bosittende i vedkommende land, vise den samme liberalitet, som under lignende omstendigheter, i overensstemmelse med folkeretten, vanligvis tilståes diplomatiske misjoners staber.

3. De offisielle representanter for hvert av de to land skal ha rett til å benytte det flagg og de øvrige offisielle

hed by the laws of their respective countries.

emblemer, som er fastsatt i deres respektive lands lovgivning.

Article III.

1. The Delegations shall be granted the rights enjoyed by persons having a legal status and all consequences arising therefrom such as the right of appearing before the courts of the country in question as plaintiff or defendant, and of entering into every sort of commercial, credit and financial transactions within the limits of the laws of the respective country. For this purpose, the Delegations of both countries should, as regards civil disputes arising in connection with this agreement, be granted the right of bringing actions and to appear before the said courts with full legal effect.

2. The Heads of both Delegations shall further be empowered to receive — on behalf of their mandators — notices and citations brought against the latter before the Norwegian or Russian courts, respectively, regarding the fulfillment of contracts made under this agreement.

Article IV.

1. Both Governments declare that they will not initiate nor support any steps with a view to attach or take possession of any funds goods or movable or immovable property, belonging to the other party or its nationals, lawfully imported into or acquired in the respective countries after the conclusion of this Agreement.

2. As long as the present Agreement is in force, property belonging to the Russian Government shall in Norway enjoy the immunity extended under international law to the property of friendly governments and shall especially not be

Artikel III.

1. Delegasjonene skal tilstaaes de rettigheter, som tilkommer personer, som har rettsevne, med alle derav flytende følger, f. eks. retten til å møte for vedkommende lands domstole som citant eller innstevnt, retten til å innlate sig på alle slags kommersielle, kreditt- og finansielle transaksjoner innenfor rammen av vedkommende lands love. Til dette øiemed innrømmes der begge lands delegasjoner, forsåvidt angår civile tvistemål, som måtte opstå i forbindelse med nærværende overenskomst, retten til å anlegge søksmål og å møte for de nevnte domstole med full lovlig virkning.

2. Begge delegasjoners chefer skal dessuten være bemyndiget til å motta varsel og stevнемål for sin part i saker anlagt mot denne for norske, respektive russiske domstole angående fullbyrdelsen av kontrakter avsluttet i henhold til denne avtale.

Artikel IV.

Begge regjeringer erklærer, at de ikke vil ta eller understøtte noget skritt i den hensikt å beslaglegge eller ta i besiddelse pengemidler, varer eller rørlig eller orørlig eiendom, som tilhører den annen part eller dennes undersåtter, og som lovlig er blitt innført til eller erhvervet i vedkommende land, efter at denne overenskomst er avsluttet.

2. Sålenge nærværende overenskomst er i kraft, skal eiendom tilhørende den russiske regjering i Norge nyte den immunitet, som efter folkeretten tilkommer vennligsindede regjeringers eiendom, og skal spesielt ikke være undergitt

subjected to Norwegian jurisdiction or sequestration by Norwegian authorities. The previous stipulation does not, however, apply in the case of legal actions arising in connection with contracts, acts, and events, taking place under this Agreement.

The Russian Government gives a corresponding guaranty as regards property belonging to the Norwegian Government.

3. The stipulation laid down in § 32 of the law relating to civil procedure, dated August 13th, 1915, and implying that an action may be brought in against a person who has no general forum (venue) in Norway, shall not be applied with respect to the Russian Government and its official representatives.

4. If -- as a result of any action in a court -- the effectiveness of the stipulations of this article should to some extent be reduced, either of the parties have the right to terminate this agreement forthwith.

Article V.

1. The official representatives enjoy the rights of free access to the Minister of Foreign Affairs of the respective country in matters relating to their Governments, to the carrying out of this Agreement, to trade relations, or to the defense of the interests of their nationals.

2. They enjoy also the right to grant visas and passports, and to certify documents, and all other rights of that kind which belong to official representatives of other foreign governments in the country in question.

Article VI.

1. The official representatives and trade agents enjoy the right of freely

norsk jurisdiksjon eller beslagleggelse fra de norske myndigheters side. Foranstående bestemmelse kommer dog ikke til anvendelse, hvor det gjelder søksmål, som måtte opstå i forbindelse med kontrakter, akter og begivenheter, som kommer istand eller finner sted i henhold til denne overenskomst.

Den russiske regjering gir en tilsvarende garanti, forsåvidt angår eiendom tilhørende den norske regjering.

3. Bestemmelsen i § 32 i lov om rettergangsmåten for tvistemål av 13de august 1915 om, at søksmål kan reises mot en person, som ikke har hjemting i Norge, skal ikke komme til anvendelse likeoverfor den russiske regjering og dens offisielle representanter.

4. Skulde, som følge av noget søksmål, effektiviteten av bestemmelsene i denne artikkel i nogen grad bli redusert, har hver av partene rett til straks å opheve denne overenskomst.

Artikkel V.

1. De offisielle representanter nyter rett til fri adgang til de respektive lands utenriksminister i saker, som angår deres regjeringer, utførelsen av denne overenskomst, handelsforbindelser eller varetagelse av deres lannsmenns interesser.

2. De nyter også rett til å utferdige visaer og pass og til å bekrefte dokumenter, samt alle andre rettigheter av samme slags, som tilkommer andre fremmede regjeringers offisielle representanter i vedkommende land.

Artikkel VI.

1. De offisielle representanter og handelsagenter nyter rett til fritt å kom-

communicating with their own Government and its official representatives in other countries by way of telegraph, wireless, or mail, and the right of sending and receiving telegrams in cipher, the dispatches of the Delegations being forwarded on basis of priority as official Government dispatches of the respective country. The Delegations enjoy also the right of dispatching and receiving couriers with sealed bags — which shall be exempted from examination — the total weight of sealed bags brought by such couriers not to exceed ten (10) kilograms per week.

2. The official representatives and trade agents have the right of freely receiving by couriers or mail all sorts of periodicals and books, appearing in their own country, for their personal use or for the benefit of their staff.

3. The Government of each country pledges itself to assist the respective Delegations to the best of its ability in finding residences and premises necessary for living and carrying on their work.

Article VII.

Passports, powers of attorney, and similar documents — issued or certified by the competent authorities in either country — shall be treated in the other country as if they were issued or certified by the authorities of a recognized foreign government.

Article VIII.

1. The members of the Delegations and their staffs engage themselves to abstain from any political propaganda and not to interfere with the internal affairs of the respective country.

2. The Delegations of both parties shall abstain from entering into any service or receiving any commission

munisere med sin egen regjering og dennes offisielle representanter i andre land telegrafisk, radiotelegrafisk eller pr. post, og retten til å sende og motta telegrammer i ziffer. Delegasjonens telegrammer skal befordres fortrinnsvis i likhet med vedkommende lands regjerings offisielle telegrammer. Delegationen nyter også rett til å avsende og motta kurerer med forseglede valiser — hvilke skal være fritatt for undersøkelse. Den samlede vekt av forseglede valiser, som medbringes av sådanne kurerer, skal ikke overstige ti (10) kilogram pr. uke.

2. De offisielle representanter og handelsagenter har rett til fritt å motta med kurer eller pr. post alle sorter aviser og bøker, som utkommer i deres eget land — for deres eller deres stabs personlige bruk.

3. Hvert lands regjering forplikter sig til å bistå de respektive delegasjoner, så langt den formår, med å finne hus og lokaler, som trenges for deres opphold og utførelsen av deres arbeide.

Artikel VII.

Pass, fullmakter og lignende dokumenter, som er utferdiget eller bekreftet av de kompetente myndigheter i et av landene, skal i det annet land bli behandlet, som om de var utferdiget eller bekreftet av en anerkjendt fremmed regjerings myndigheter.

Artikel VIII.

1. Delegasjonens medlemmer og deres staber forplikter sig til å avstå fra enhver politisk propaganda og til ikke å blande sig i de respektive lands indre anliggender.

2. Begge parters delegasjoner skal avholde sig fra å overta nogen tjeneste eller å motta noget oppdrag fra nogen

from any government, firms, or private persons of any other country than their own.

Article IX.

1. Norwegian and Russian merchant ships, their masters, crews, and cargoes, shall in ports of Norway and Russia, respectively, receive in all respects the treatment, privileges, facilities, immunities, and protections which are usually accorded by the established practice of commercial nations to foreign merchant ships, their masters, crews, and cargoes visiting their ports, including the facilities usually accorded in respect of coal, water, pilotage, berthing, drydocks, cranes, repairs, warehouse, and generally, all services, appliances, and premises connected with merchant shipping.

2. Each of the contracting parties consents to permit free transit of goods from and to the other country, in accordance with the laws of the respective countries, always provided that nothing in this stipulation shall entitle either party to claim the benefit of special transit agreements made by the other party with any third country. Such transit goods may be reshipped, stored or reexported, subject to the restrictions resulting from the laws of the respective countries. They shall be exempt from custom duties and transit dues in any form.

Article X.

Both contracting parties agree, simultaneously with the conclusion of the present Agreement, to renew exchange of private postal and telegraphic correspondence between both countries, as well as dispatch and acceptance of wireless messages in accordance with the

regjering, firmaer eller private personer tilhørende noget annet land enn deres eget.

Artikkel IX.

1. Norske og russiske handelsskibe, deres førere, mannskap og ladninger skal henholdsvis i russiske og norske havner i enhver henseende nyte den behandling, de privilegier, lettelser, immuniteter og den beskyttelse, som i henhold til handelsnasjoners hevdede praksis innrømmes utenlandske handelsskibe, deres førere, mannskap og ladning, når de besøker deres havner, heri innbefattet de lettelser, som i almindelighet innrømmes med hensyn til kull, vann, lodsning, liggeplass, tørdokker, kraner, reparasjoner, lagerhus og i det hele tatt alle tjenester, innretninger og lokaler som står i forbindelse med handelsskibsfarten.

2. Enhver av de kontraherende parter samtykker i å innrømme fri transit av varer fra og til det annet land overensstemmende med landets lovgivning. Dog skal denne avtale ikke berettigge nogen av parterne til å gjøre krav på å nyte godt av spesielle transittoverenskomster avsluttet av den annen med noget tredje land. Sådanne transittvarer kan gjeninnskibes, lagres eller reeksporteres med de begrensninger, som følger av vedkommende lands lovgivning. De er fritatt for tollavgifter og transittavgifter i enhver form.

Artikkel X.

Begge de kontraherende parter er enige om samtidig med avsluttelsen av nærværende handelsavtale å gjenoppta utvekslingen av privat post- og telegrafkorrespondanse mellom begge land, såvelsom avsendelse og mottagelse av trådløse telegrammer i overensstem-

existing international post and telegraph regulations. As regards telegraphy in cipher, the provisions of article six herein shall apply.

melse med de eksisterende internasjonale post- og telegrafbestemmelser. Med hensyn til ziffertelegrafering gjelder, hvad i denne overenskomsts artikel 6 er bestemt.

Article XI.

The commercial agreements and transactions between the two countries should be based on the following principles, viz.:

a) The monopoly of the foreign trade — as far as Russia is concerned — belongs to the Government of the R. S. F. S. R., which works through the Commissariat for Foreign Trade and its organisations.

b) Every commercial agreement and transaction which has been made with some private persons or groups who are not working on behalf or with the consent of the Government of the R. S. F. S. R., will be regarded as a violation of such monopoly, with all consequences arising out of the Russian law in the matter.

c) The monopolisation of the foreign trade by any party cannot be regarded by the other party as a reason for imposing any custom duties or claiming any compensation.

Article XII.

The present Agreement shall not prejudice any existing claims for the payment of compensation or the effecting of restitution of either party or of its nationals against the other party.

Article XIII.

This Agreement shall enter into force as soon as ratified by both Governments. If either of the parties should wish to terminate the present Agreement, it

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 1 saml. 85 häft. (Nr 96.)

Artikel XI.

De kommersielle avtaler og transaksjoner mellem de to land skal hvile på følgende prinsipper:

a) Monopol på utenrikshandelen til ligger — forsåvidt Rusland angår — den R. S. F. S. R.'s regjering, som optreder gjennom Kommissariatet for Utenriks-handelen og dettes organisasjoner.

b) Enhver kommersiell avtale og transaksjon avsluttet med private personer eller grupper, som ikke optreder på vegne av eller med tilladelse av den R. S. F. S. R.'s regjering vil bli betraktet som en overtredelse av dette monopol med alle de følger, som dette medfører ifølge den russiske lovgivning på dette område.

c) Den ene parts monopolisering av utenrikshandelen kan ikke av den annen part betraktes som grunn til å pålegge tollavgifter eller til å kreve nogen kompensasjon.

Artikel XII.

Nærværende overenskomst skal ikke prejudisere nogen bestående fordring på betaling av erstatning eller på effektivering av restitusjon, som nogen av parterne eller deres undersätter har på den annen part.

Artikel XIII.

Denne avtale skal tre i kraft, såsnart den er ratifisert av begge regjeringer. Hvis nogen av parterne skulde ønske å bringe nærværende avtale til ophør,

should give six months notice thereof. When such notice shall have been given, the only new transactions which shall be entered into under this Agreement, shall be such as can be completed within the six months.

Article XIV.

If the termination of this Agreement should be noticed or agreed upon, the official Delegations are accorded the right to stay in the country during the time necessary for the complete winding up of commercial transactions and the selling off or export of the goods belonging to their Governments, but not exceeding three months.

skal den gi 6 måneders varsel herom. Når sådant varsel er gitt, skal de eneste nye transaksjoner, som kan inngåes i henhold til denne avtale, være sådanne, som kan fullføres innen de 6 måneder.

Artikel XIV.

Hvis nærværende avtale skulde være blitt opsagt, eller man skulde være blitt enig om, at den skal opphøre, skal de offisielle delegasjoner ha rett til å forbli i landet i den tid, som er nødvendig for den fullstendige avvikling av kommersielle transaksjoner og realisasjonen eller eksporten av de varer, som tilhører deres regjeringer, dog ikke utover 3 måneder.